

OP-Pohjola-ryhmän osavuosisikatsaus 1.1.–30.6.2011

Sisällysluettelo

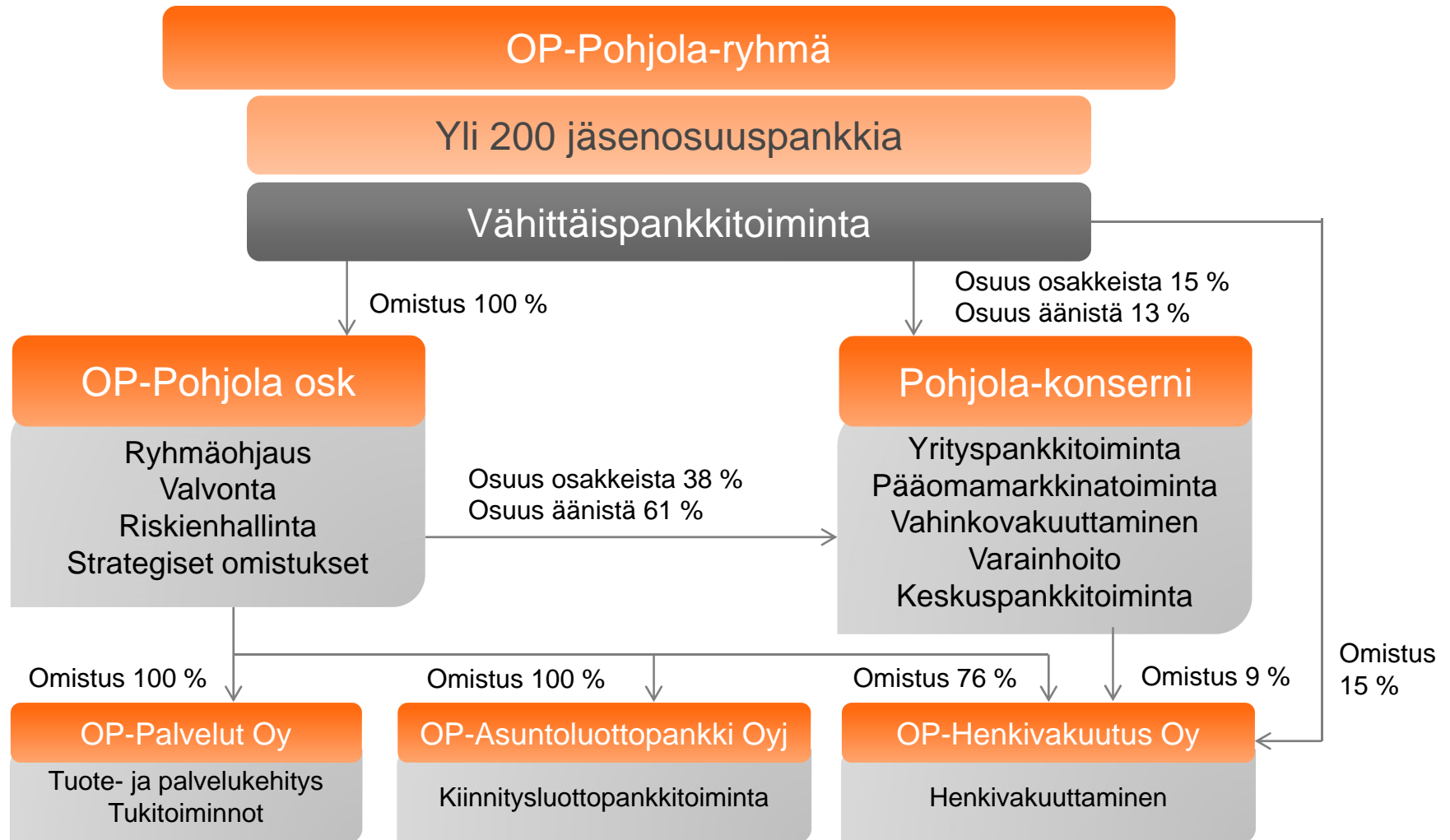
- OP-Pohjola-ryhmä
- Tulos
- Vuosineljännes
- Vakavaraisuus
- Tase
- Luotot ja asiakasvarat
- Asiakkaat ja jäsenet ym
- 5-vuotistarkastelu

Q2

OP-Pohjola-ryhmä

OP-Pohjola-ryhmän rakenne, omistussuhteet ja työnjako

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista.
Fiva valvoo OP-Pohjola-ryhmää konsolidoidusti.

OP-Pohjola-ryhmän segmenttijako

Pankkitoiminta

- Osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Rahastoyhtiö Oy.
- Pohjola-konsernin pankkitoiminta- ja varainhoitosegmentit.
- Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Vahinkovakuutus

- Pohjola Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen, A-Vakuutus Oy ja Seesamyhtiöt Baltiassa.

Henkivakuutus

- OP-Henkivakuutus Oy

Muu toiminta

- OP-Pohjola osk, OP-Palvelut Oy ja Pohjolan konsernihallinto.

OP-Pohjola-ryhmä

Avainlukuja

	1-6/2011	1-6/2010	Muutos, %	1-12/2010
Tulos ennen veroja, milj. e	362	266	36,4	575
Pankkitoiminta	226	163	38,5	367
Vahinkovakuutus	68	42	61,1	83
Henkivakuutus	52	20		43
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	89	81	9,7	163
	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, %	31.12.2010
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään (Rava)	1,61	1,60	0,01 *	1,70
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, %	12,0	12,4	-0,42 *	12,8
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,45	0,45	0,00 *	0,34
Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteiset asiakkaat (1000)	1 242	1 147	8,3	1 197

* suhdeluvun muutos

Keskinäinen vastuu, talletussuoja ja sijoittajien turva

- Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä sekä sellaisista luottolaitoksista, rahoituslaitoksista ja palveluyrityksistä, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet.
- Keskusyhteisön jäseniä olivat katsauskauden lopussa OP-Pohjola-ryhmän osuuspankit sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt ja OP-Palvelut Oy eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.
- Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan keskusyhteisö on oikeutettu ohjaamaan jäsenluottolaitoksia ja sillä on velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat laissa säädetyllä tavalla keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.
- OP-Pohjola-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja eli osuuspankkeja, Pohjola Pankki Oyj:tä, Helsingin OP Pankki Oyj:tä sekä OP-Kotipankki Oyj:tä pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP-Pohjola-ryhmää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä kokonaisuutena.

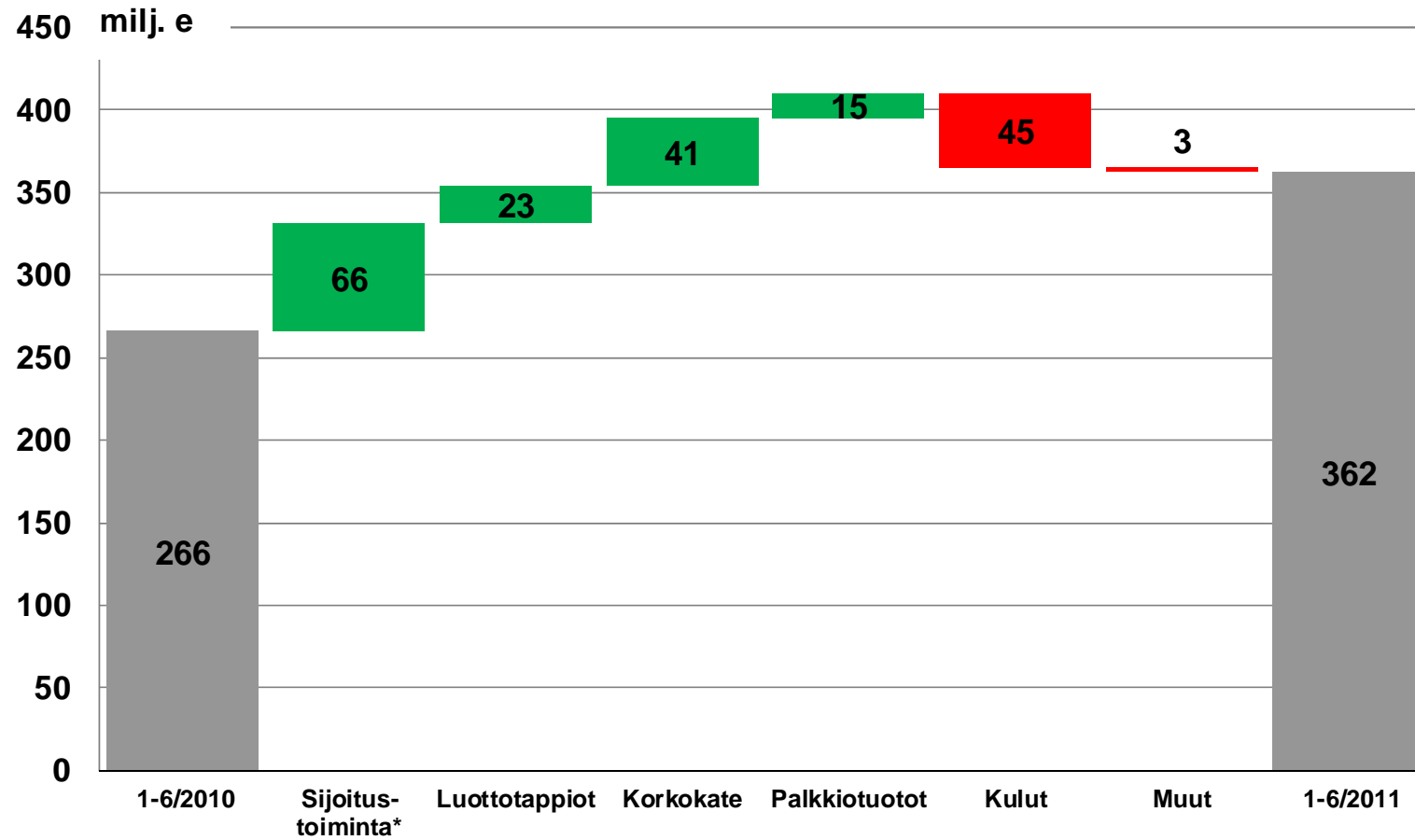
Q2

Tulos

OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja

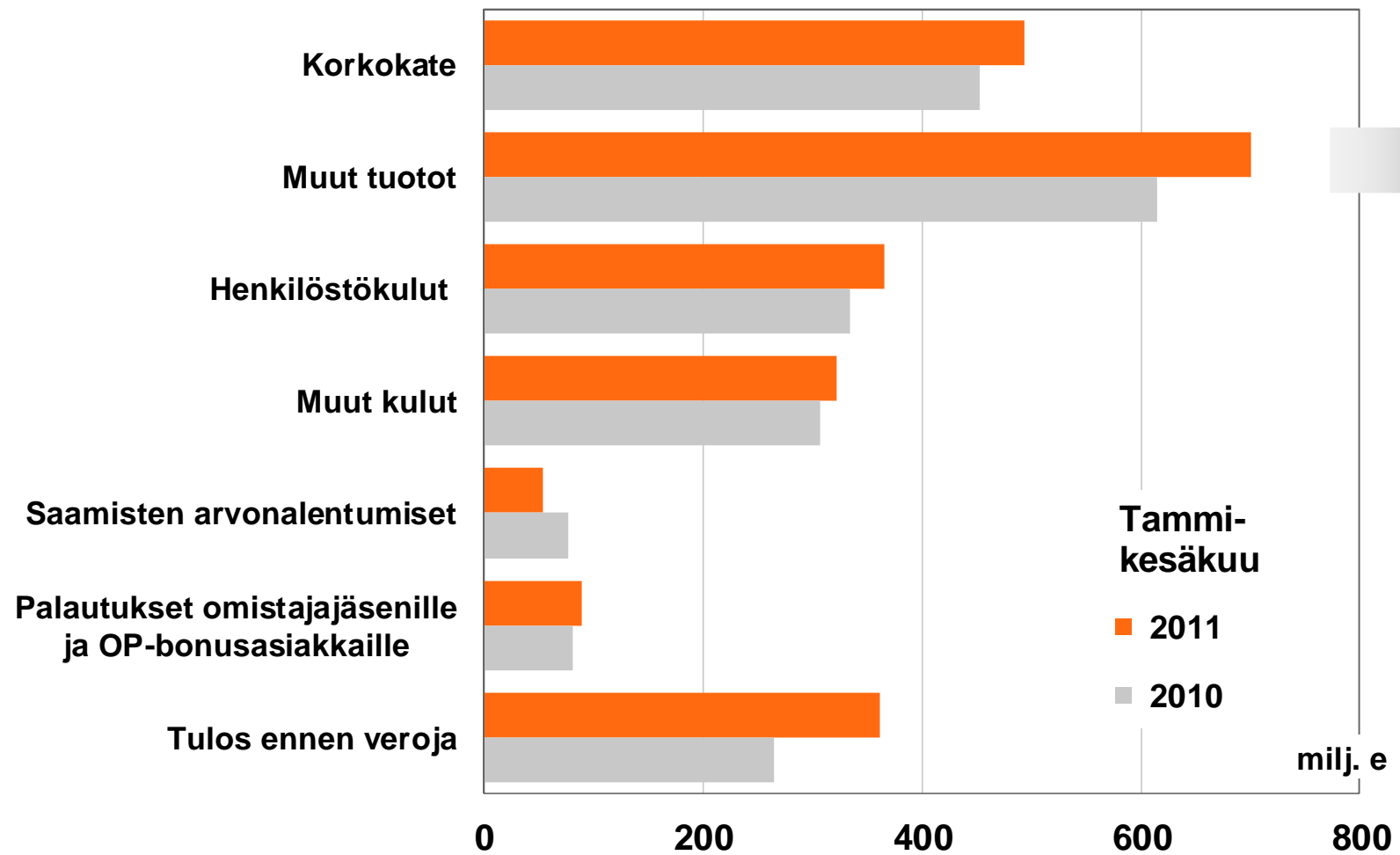

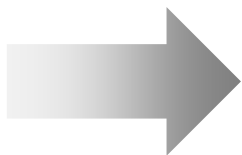
*) Sijoitustoiminta = Henkivak. sij.tuotot + Vahinkovak. sij.tuotot + Sij.toiminnan nettotuotot + Kaupankäynnin nettotuotot

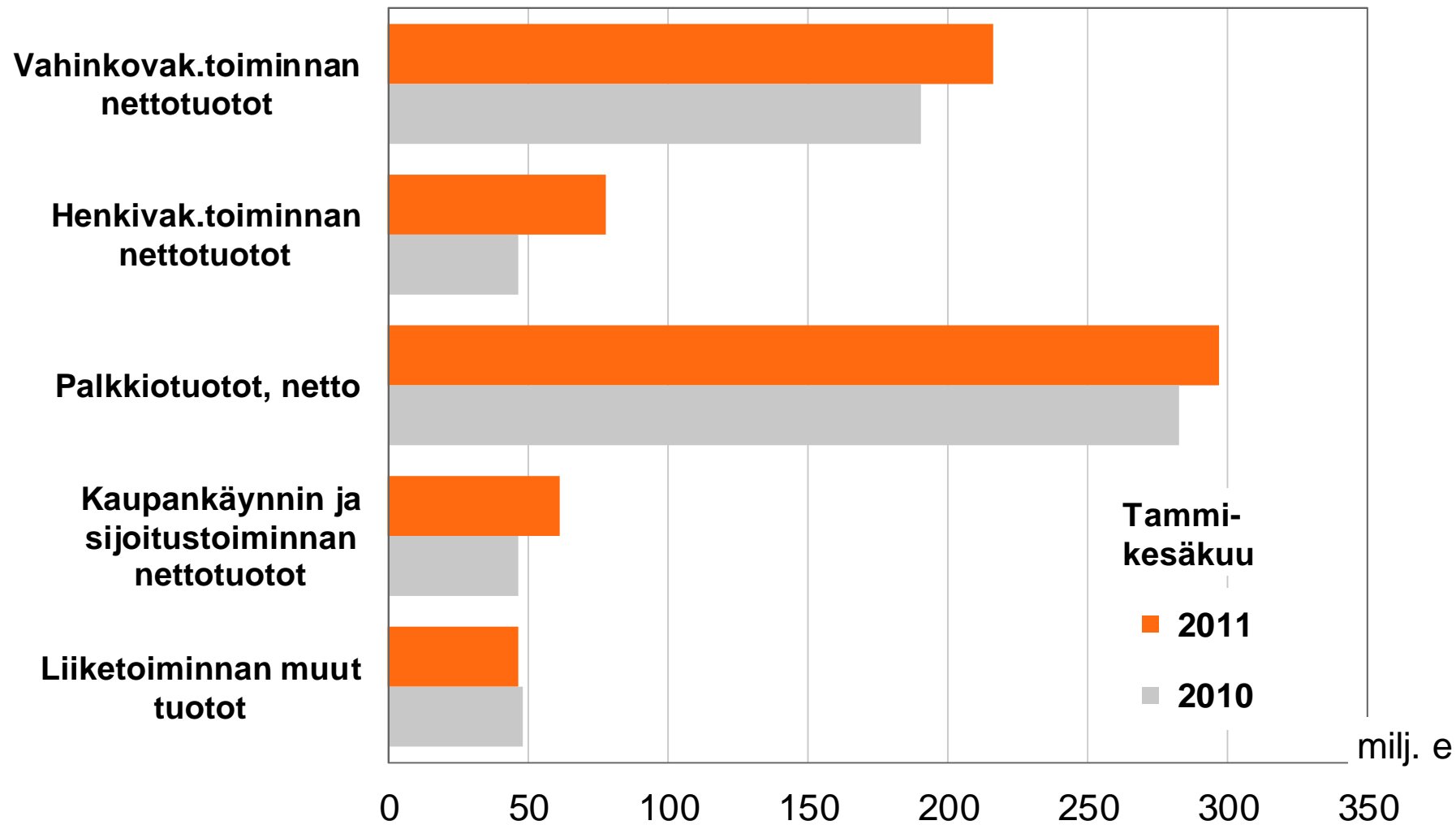
OP-Pohjola-ryhmä

Tuloslaskelman pääerät

OP-Pohjola-ryhmä Muut tuotot

OP-Pohjola-ryhmä

Tuloslaskelma

Tammi-kesäkuu milj. e	2011	2010	Muutos	
			milj. e	%
Korkotuotot	1 475	1 165	310	26,6
Korkokulut	982	713	269	37,7
Korkokate	494	452	41	9,1
Saamisten arvonalentumiset	55	77	-23	-29,3
Korkokate arvonal. jälkeen	439	375	64	17,0
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	216	190	26	13,6
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	78	46	32	68,2
Palkkiotuotot, netto	297	283	15	5,2
Kaupankäynnin nettotuotot	22	13	9	71,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	40	34	6	17,2
Liiketoiminnan muut tuotot	46	48	-2	-3,9
Henkilöstökulut	366	335	30	9,1
Muut hallintokulut	168	154	14	9,1
Liiketoiminnan muut kulut	155	153	1	0,7
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	89	81	8	9,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	1	1	132,4
Tulos ennen veroja	362	266	97	36,4

OP-Pohjola-ryhmä

Segmenttikohtainen tuloslaskelma

Tammi - kesäkuu 2011

milj.€	Pankkitoiminta	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Elimin. ja muu toiminta	Yhteensä
Korkokate	471	0	0	24	495
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	0	221	0	-5	216
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	0	0	86	-8	78
Muut tuotot	386	12	12	-3	407
Tuotot yhteensä	857	233	98	7	1 196
Henkilöstökulut	224	65	6	71	366
Muut kulut	264	101	40	-80	324
Kulut yhteensä	488	165	46	-9	690
Arvon alentumiset	55	0	0	0	55
Palautukset omistajajäsenille	89	0	0	0	89
Tulos ennen veroja	226	68	52	17	362

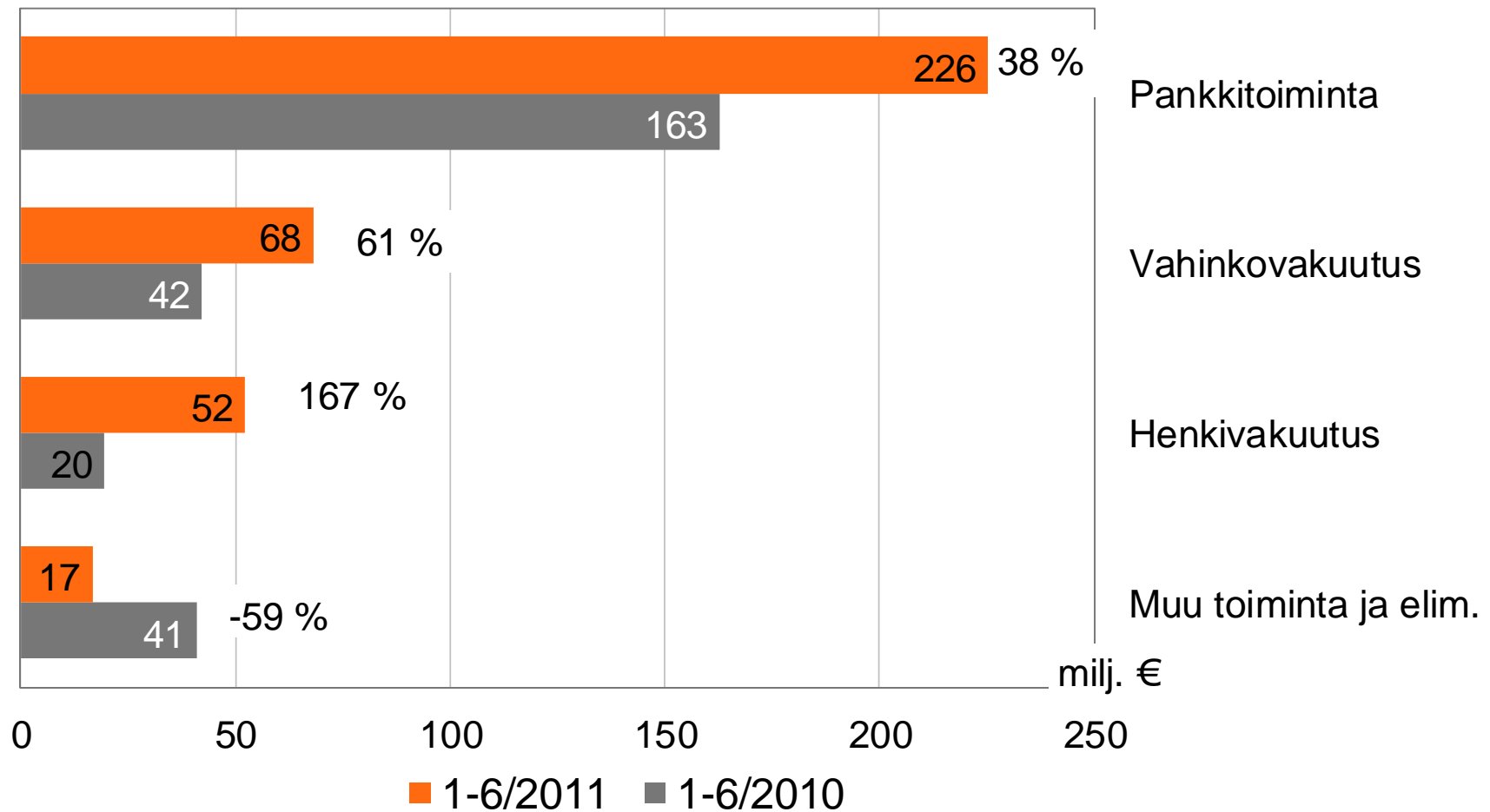
Kulujen suhde tuottoihin, %

57

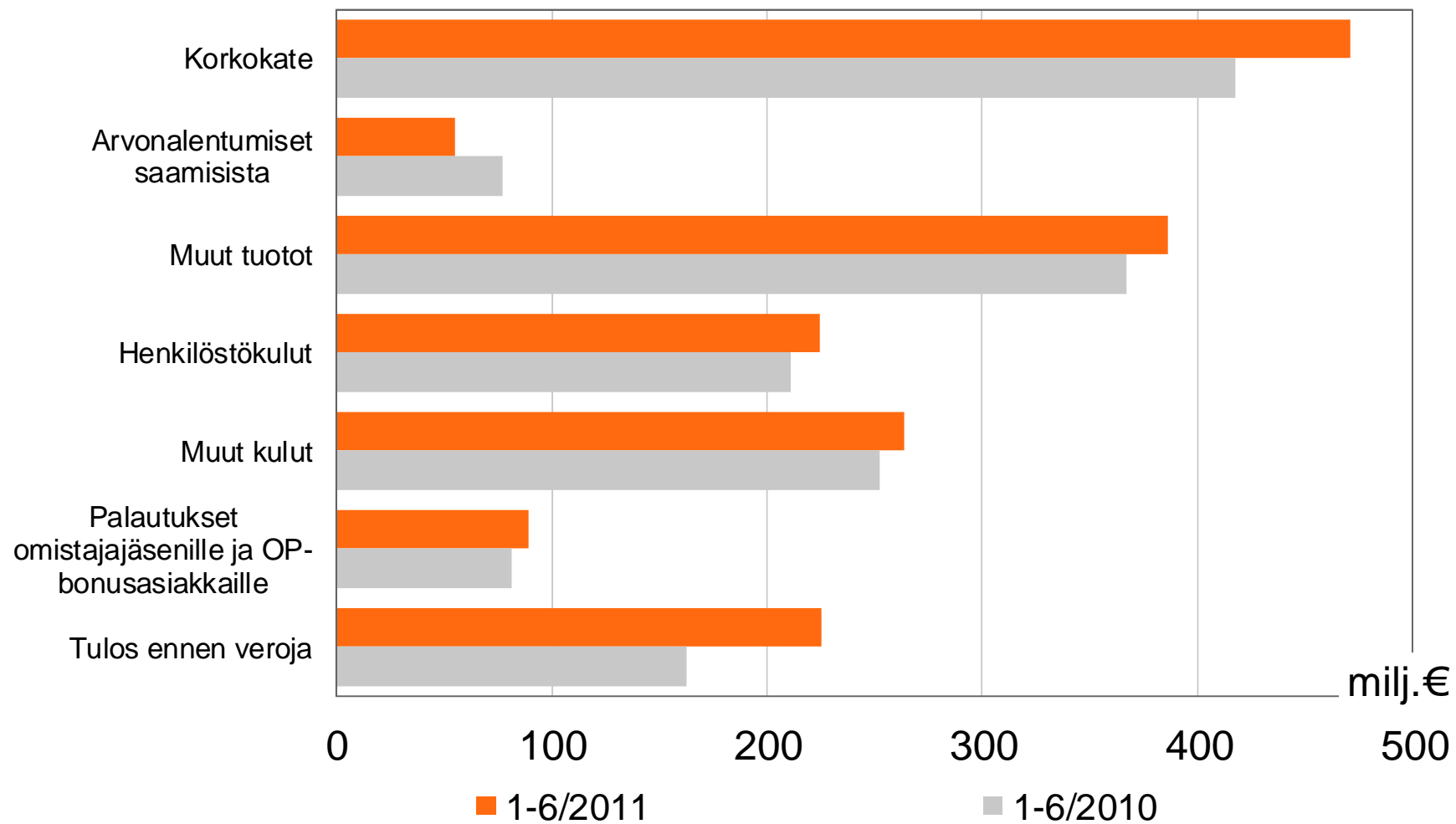

OP-Pohjola-ryhmä

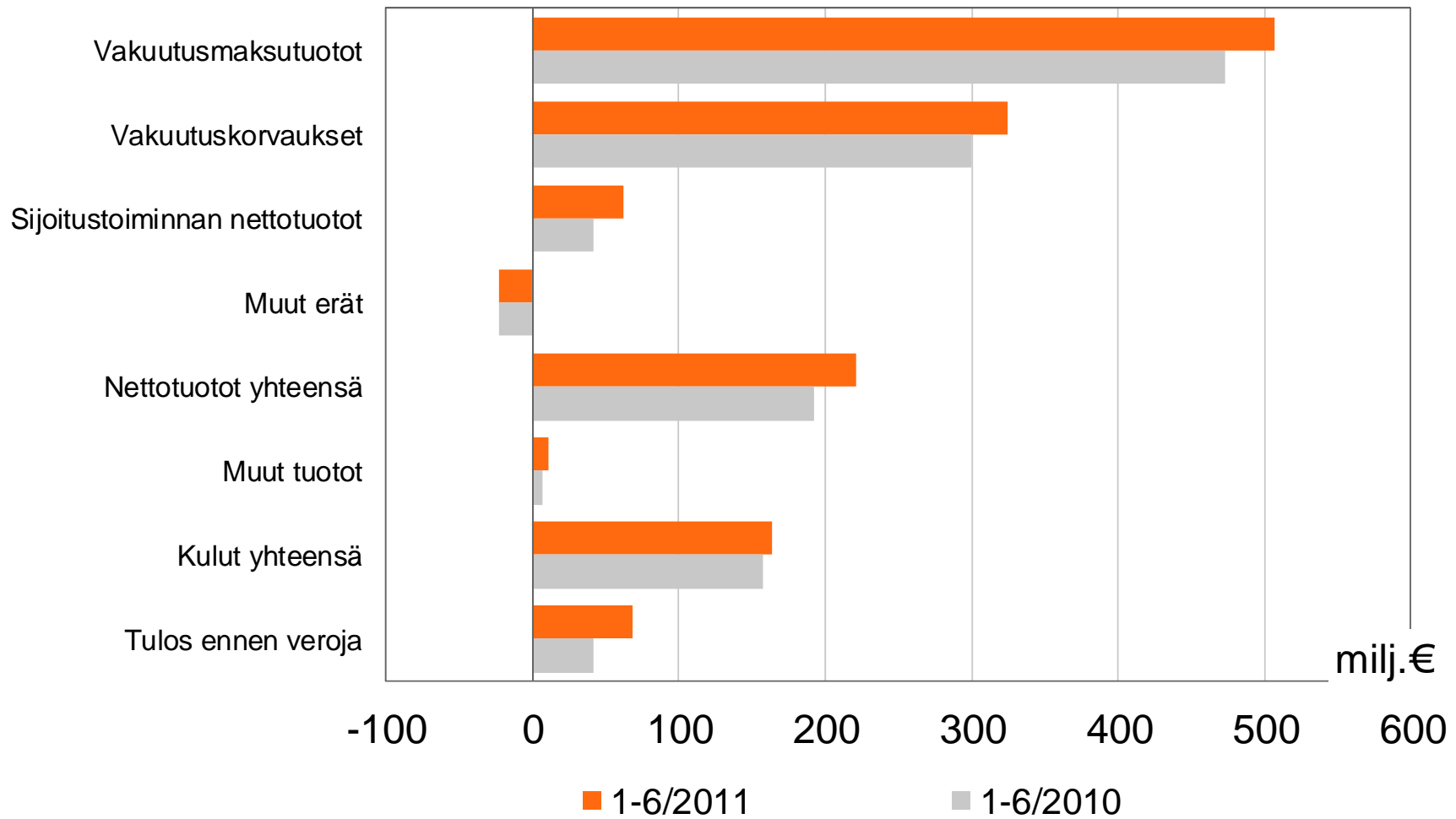
Tulos ennen veroja liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmä Pankkitoiminta

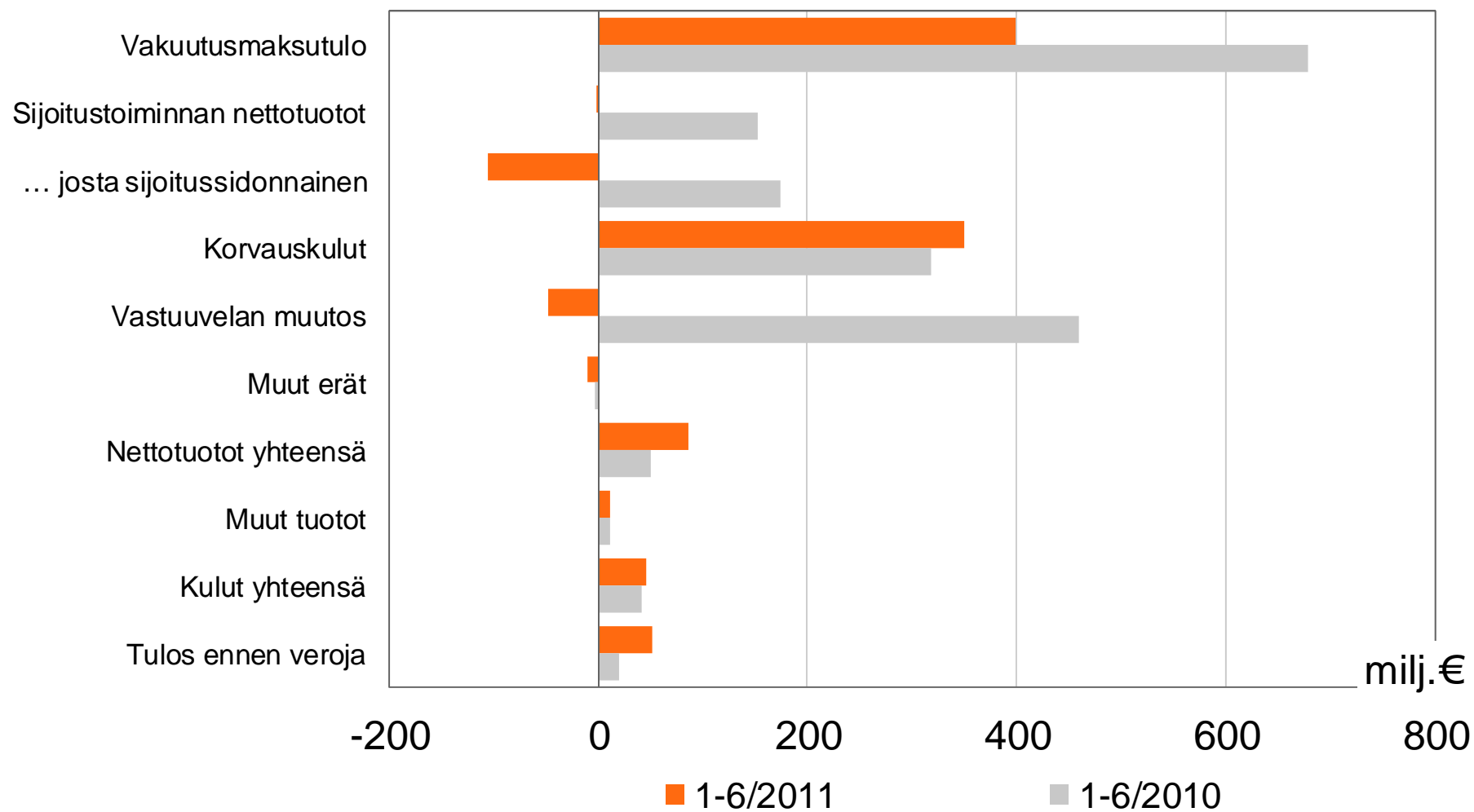

OP-Pohjola-ryhmä Vahinkovakuutus

OP-Pohjola-ryhmä Henkivakuutus

Q2

Vuosineljännes

OP-Pohjola-ryhmä

Tuloslaskelman pääerät vuosineljänneksittäin

milj. e	2010				2011			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Korkokate	224	228	226	238	238	255		
Muut tuotot	298	316	315	326	371	330		
Tuotot yhteensä	523	545	541	564	609	585		
Henkilöstökulut	164	171	142	166	178	188		
Muut kulut	153	155	156	179	158	165		
Kulut yhteensä	317	326	298	345	336	352		
Saamisten arvon alentumiset	38	40	31	41	23	31		
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	39	42	41	42	42	47		
Tulos ennen veroja	128	137	172	137	208	155		

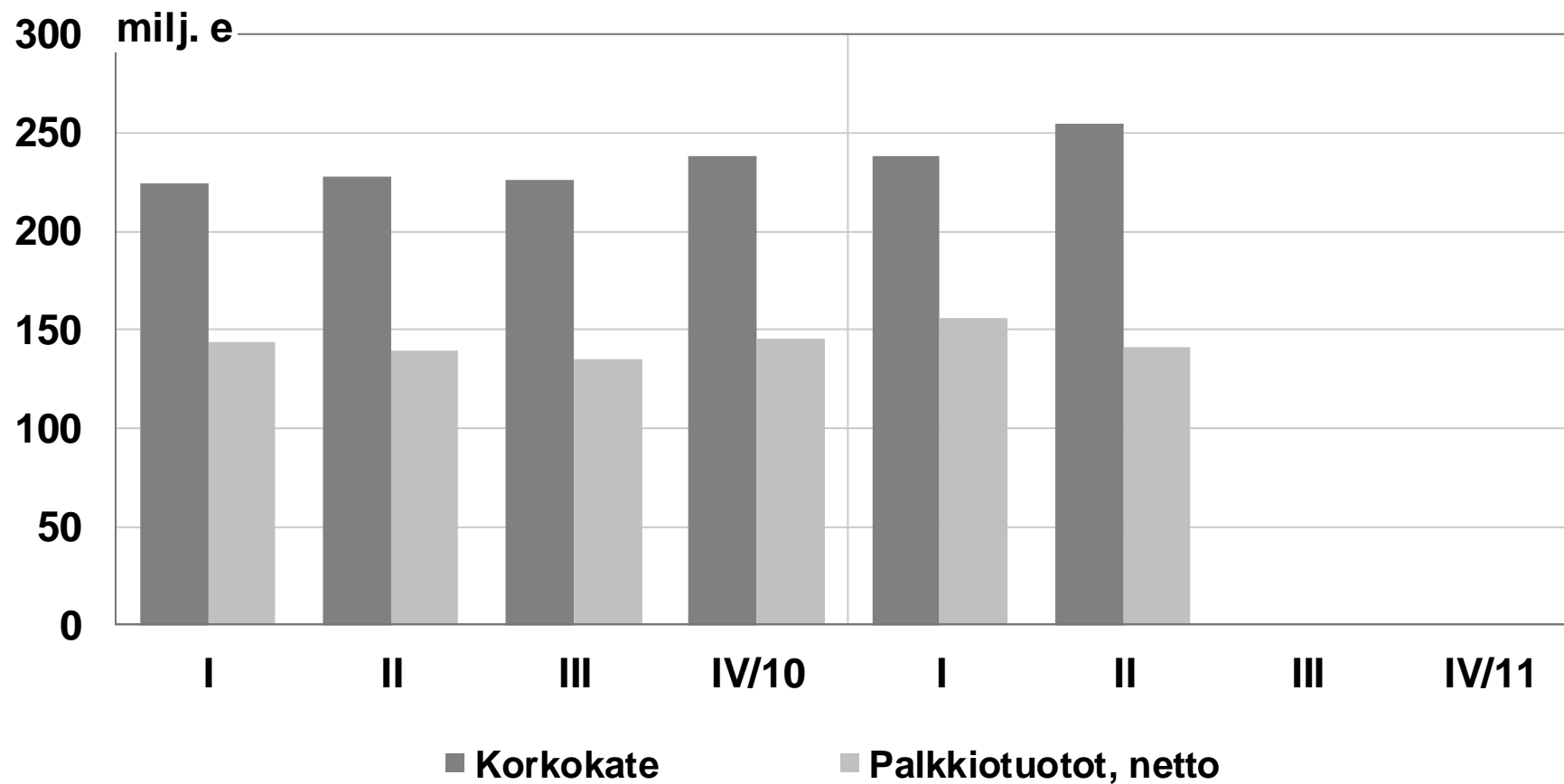
OP-Pohjola-ryhmä
Muut tuotot vuosineljänneksittäin

milj. e	2010				2011			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	78	113	119	73	92	124		
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	14	32	15	39	50	28		
Palkkiotuotot, netto	143	139	135	146	156	141		
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	37	10	26	37	46	15		
Muut tuotot	26	23	20	32	27	22		
Yhteensä	298	316	315	326	371	330		

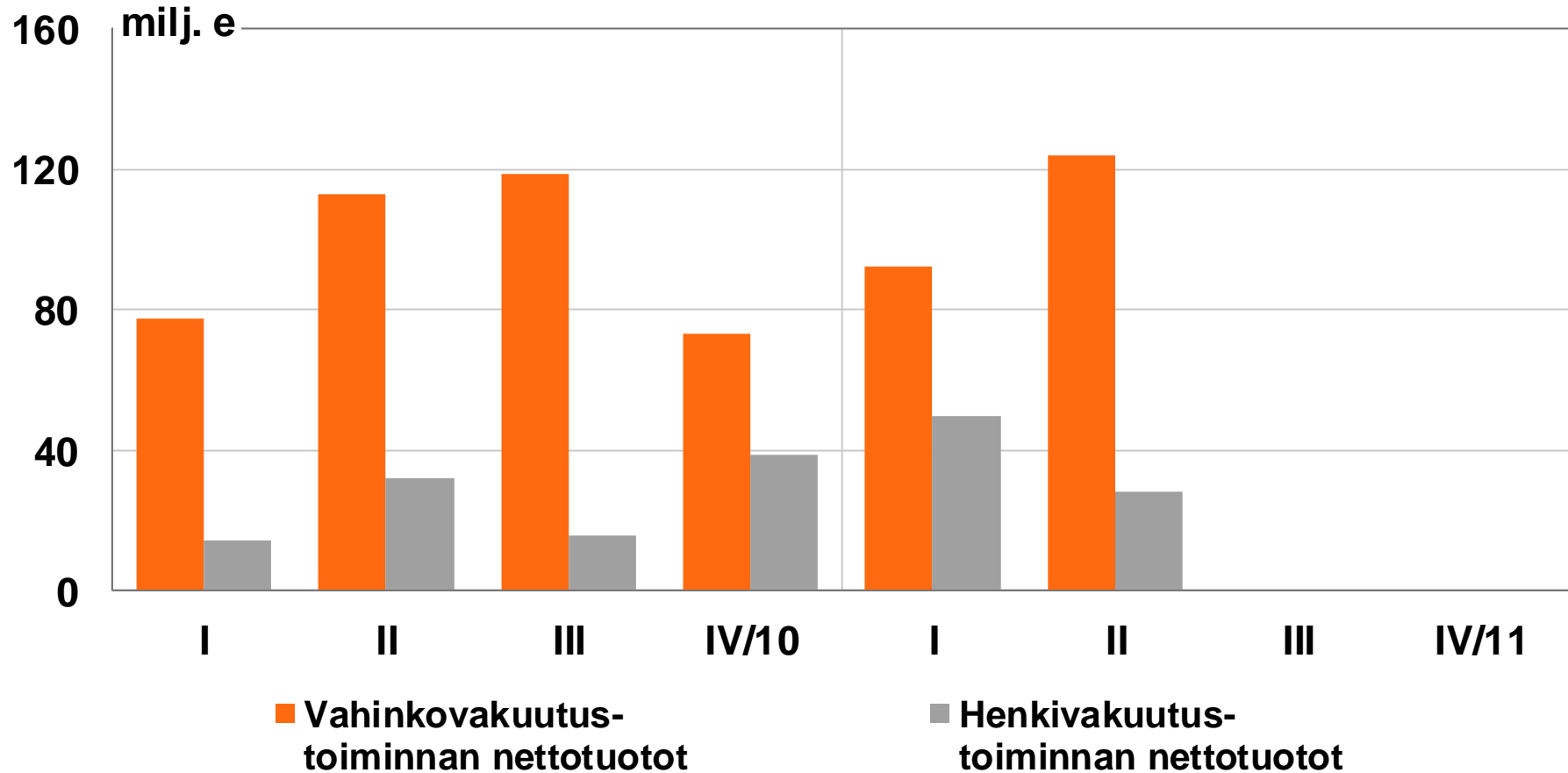
OP-Pohjola-ryhmä

Korkokate ja palkkiotuotot, netto vuosineljänneksittäin

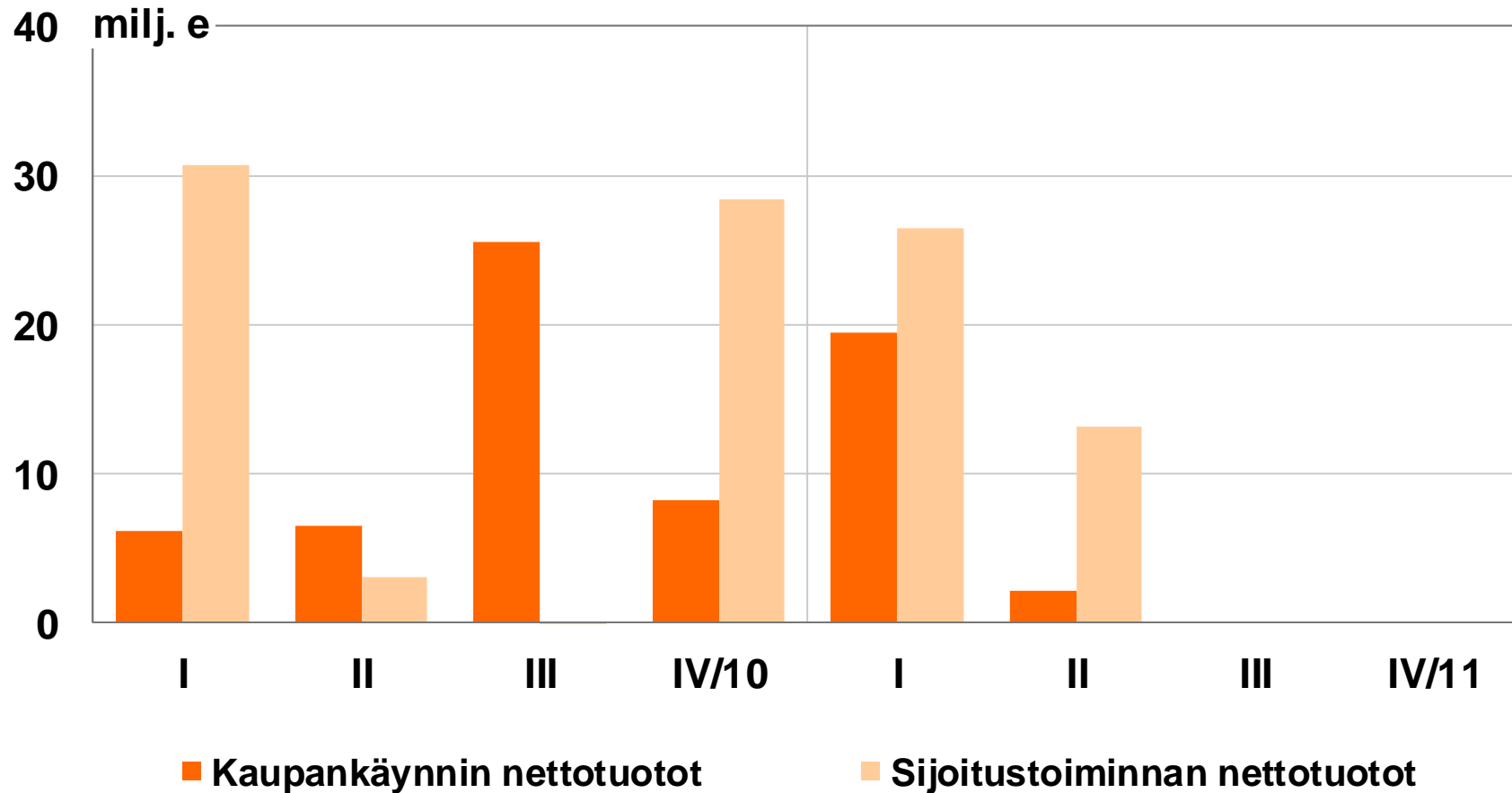
OP-Pohjola-ryhmä

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan nettotuotot vuosineljänneksittäin

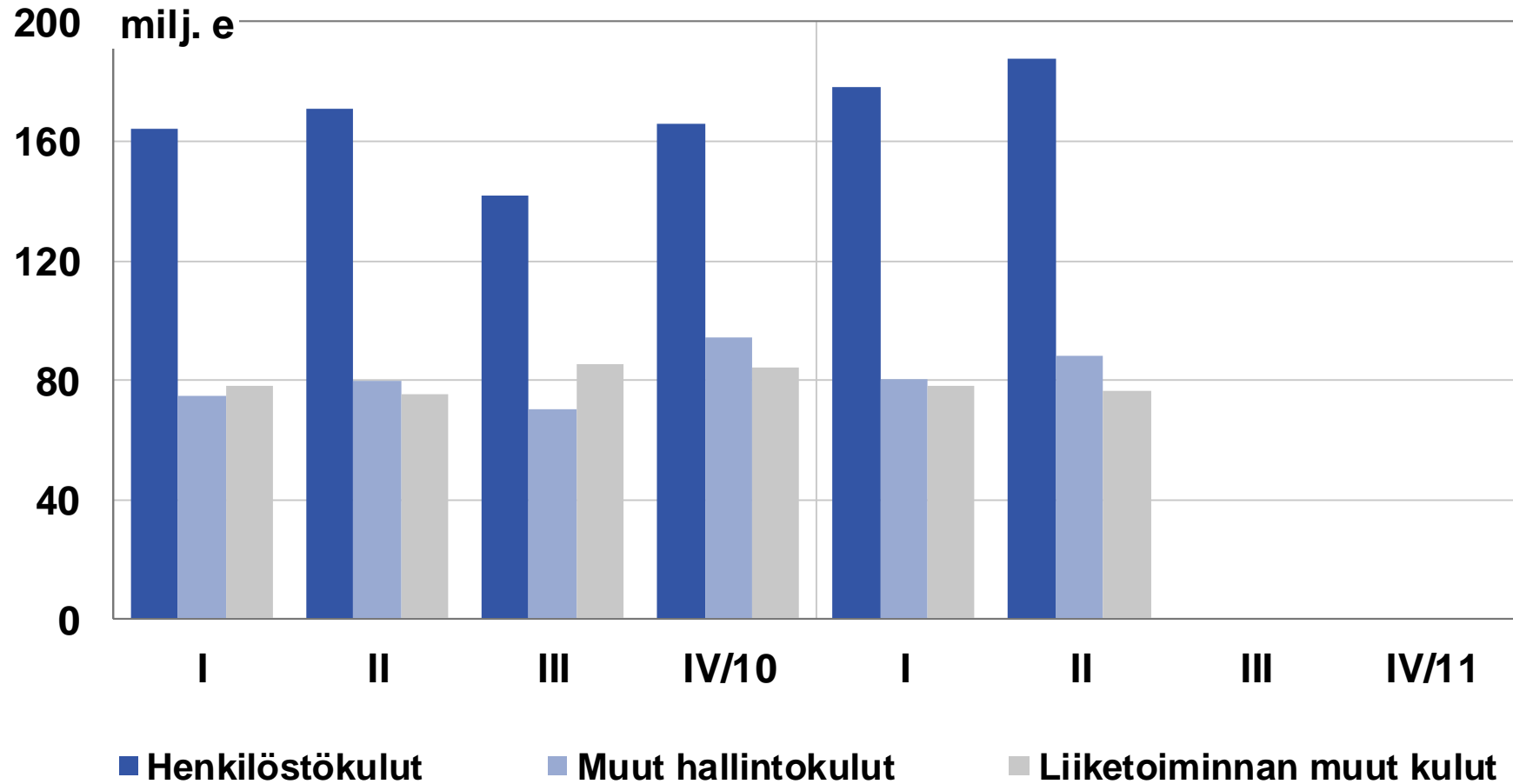
OP-Pohjola-ryhmä

Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmä

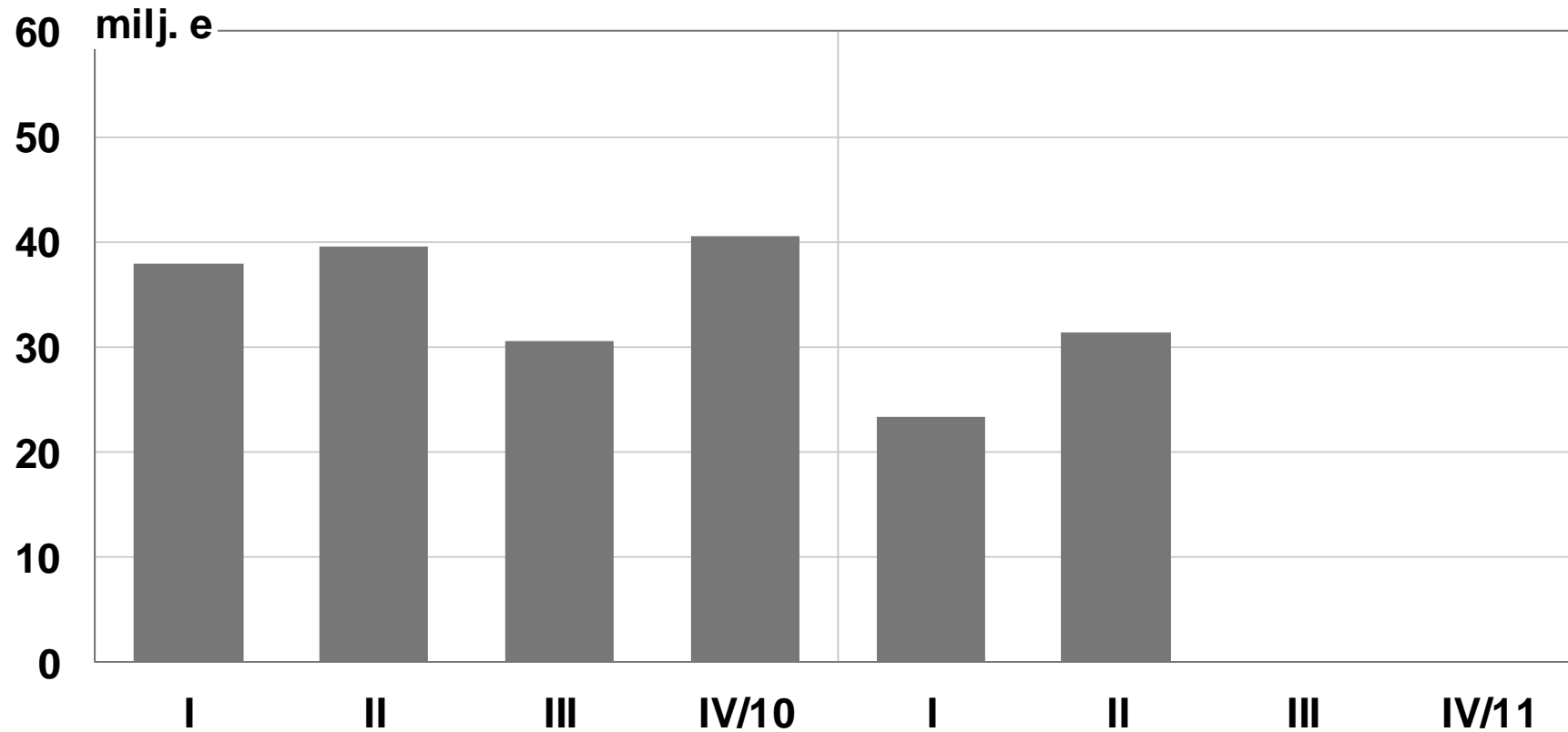
Kulut vuosineljänneksittäin

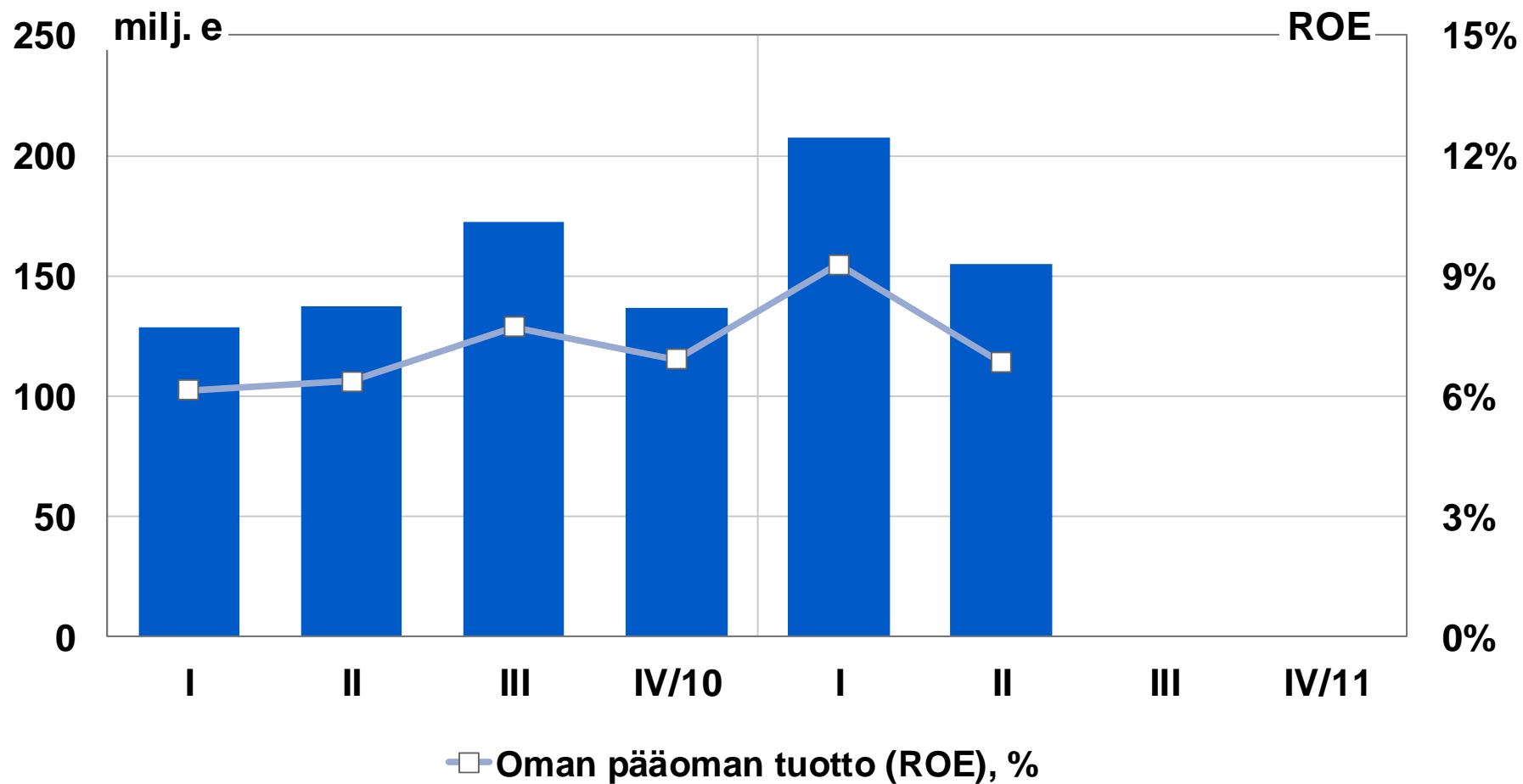
OP-Pohjola-ryhmä

Saamisten arvonalentumiset vuosineljänneksittäin

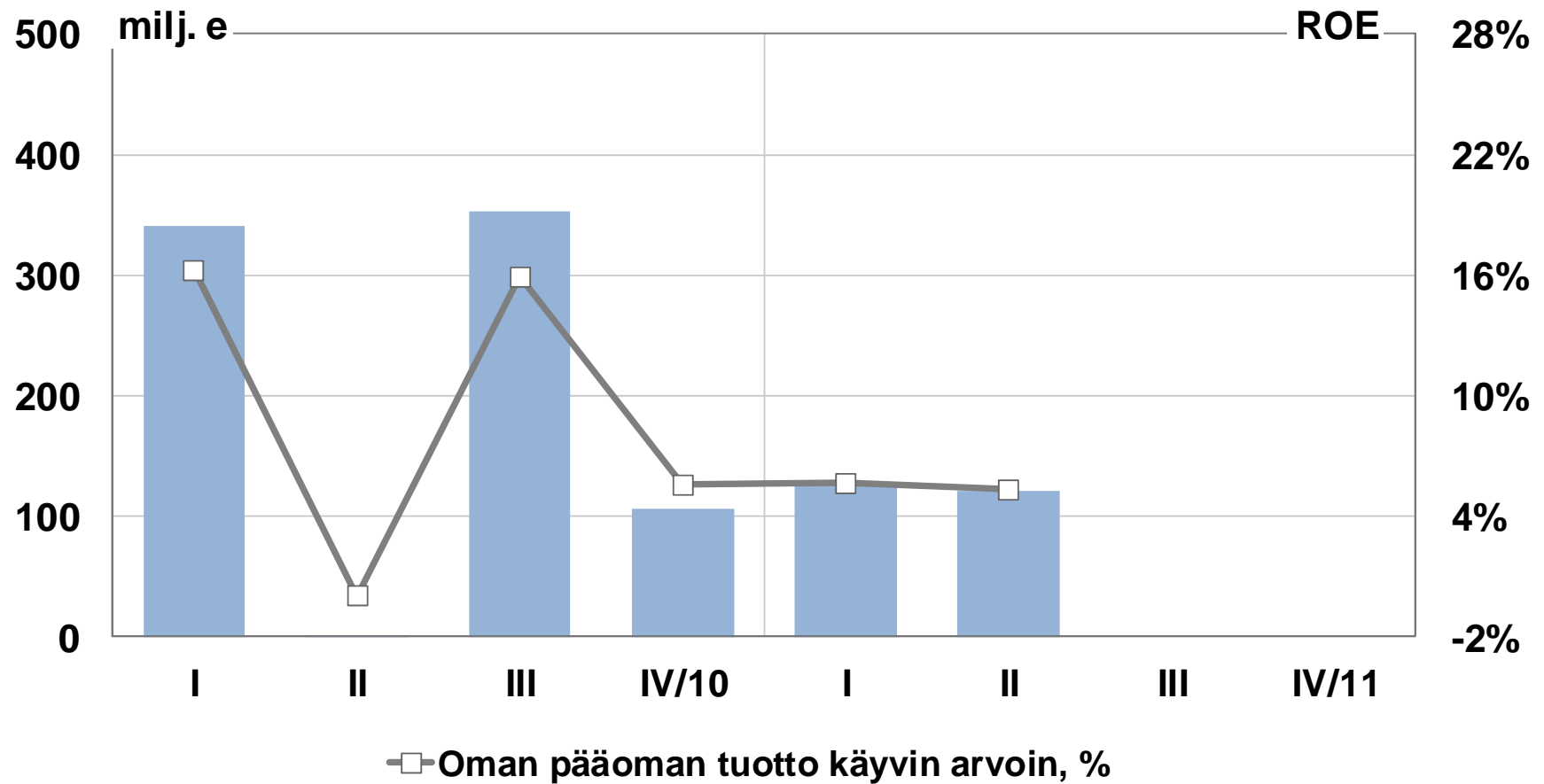
OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja vuosineljänneksittäin

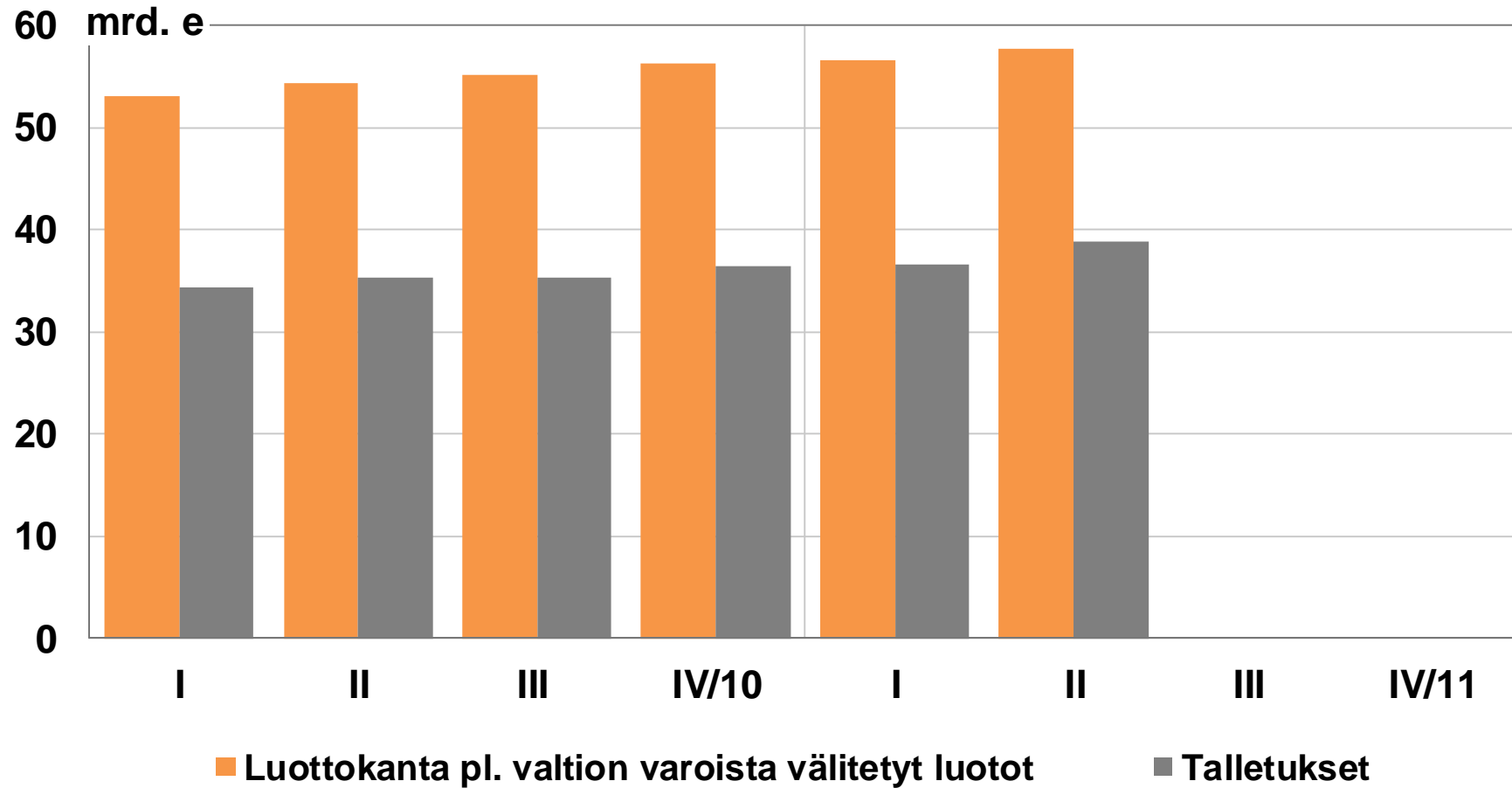
OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja käyvin arvoin vuosineljänneksittäin

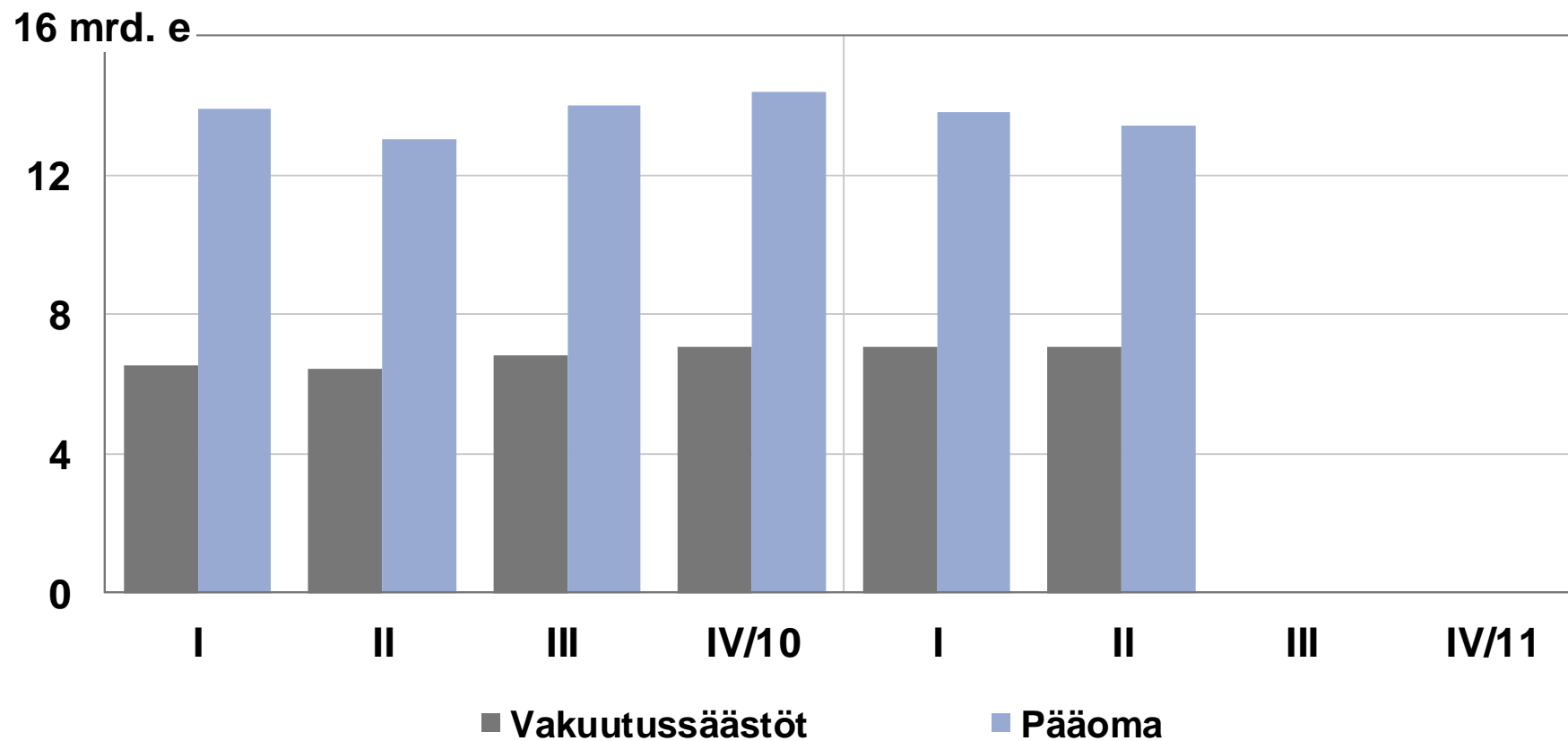
OP-Pohjola-ryhmä

Luotot ja talletukset vuosineljänneksittäin

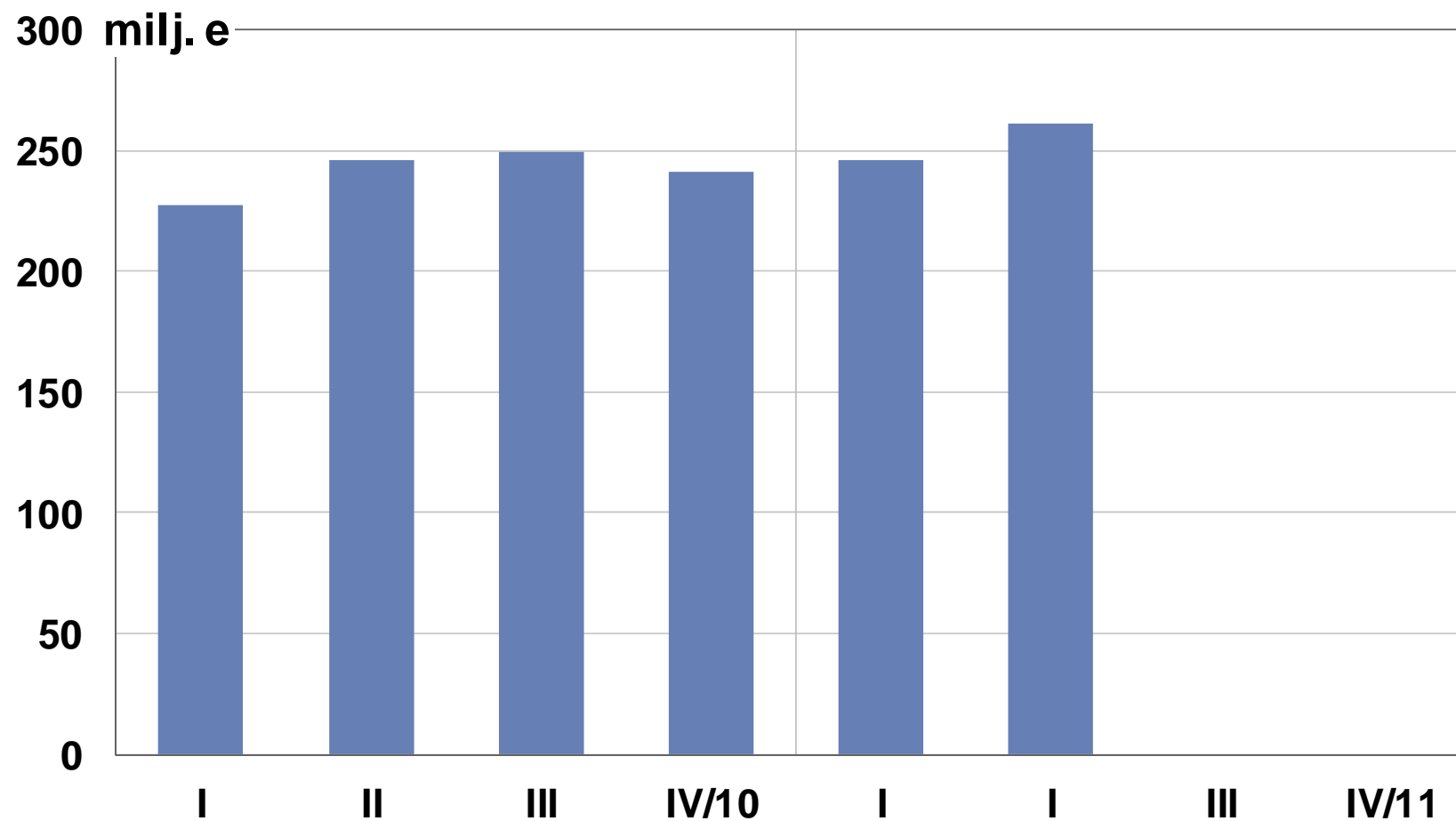

OP-Pohjola-ryhmä

Henkivakuutustoiminnan vakuutussäästöt ja sijoitusrahastojen pääoma vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmä
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot
vuosineljänneksittäin (IFRS)

Q2

Vakavaraisuus

Kaksi eri vakavaraisuussuhdelukua

Luottolaitosvakavaraisuus = osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus

- Ryhmän toiminta perustuu heinäkuun 2010 alussa voimaan tulleeseen lakiin talletuspankkien yhteenliittymistä. Vuoden 2010 alussa ryhmän toimintaa sääteli vielä lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista säännökset.
- Laki talletuspankkien yhteenliittymistä asettaa osuuspankkien yhteenliittymälle omien varojen vähimmäismäärän, joka lasketaan luottolaitostoiminnasta annetun lain vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan.
- Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöihin tehdyillä sijoituksilla on merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen, vaikka vakuutusyhtiöt eivät kuuluukaan osuuspankkien yhteenliittymään.

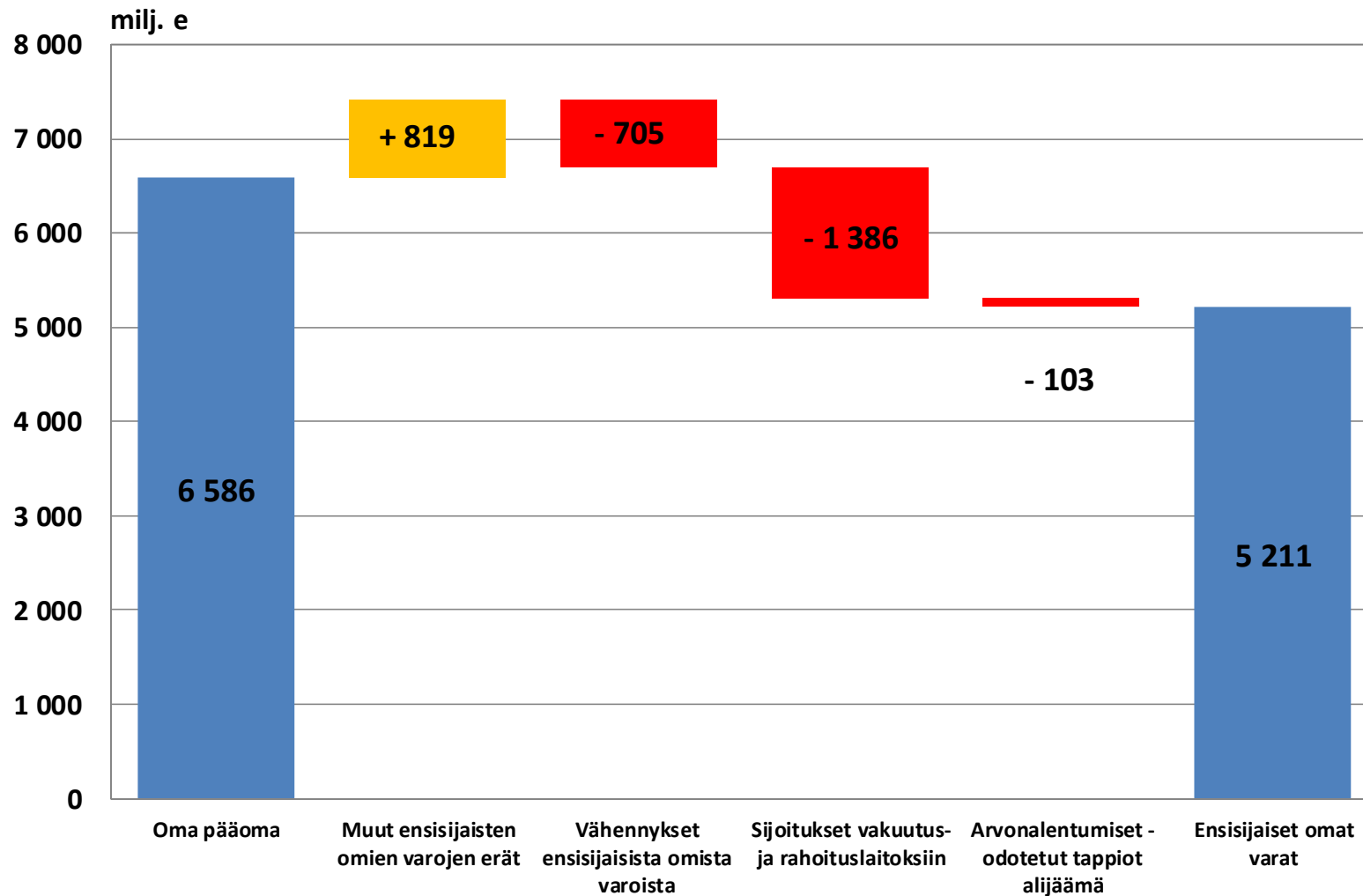
Rava-vakavaraisuus = OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuus

- OP-Pohjola-ryhmä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (rava) valvonnasta annetun lain tarkoittaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymille on säädetty oma vakavaraisuusvaatimus.
- OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus lasketaan konsolidointimenetelmän mukaisesti.
  - Siinä ryhmittymän taseen mukaisiin omiin pääomiin lisätään sellaisia pankki- tai vakuutusalan säännösten mukaisia omiin varoihin luettavia eriä, jotka eivät sisälly omiin pääomiin.
  - Omiin varoihin ei voida sisällyttää eriä, jotka eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseksi.
- Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä muodostuu luottolaitosten konsolidoidusta omien varojen vaateesta ja vakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista toimintapääomien vähimmäisvaatimuksista.

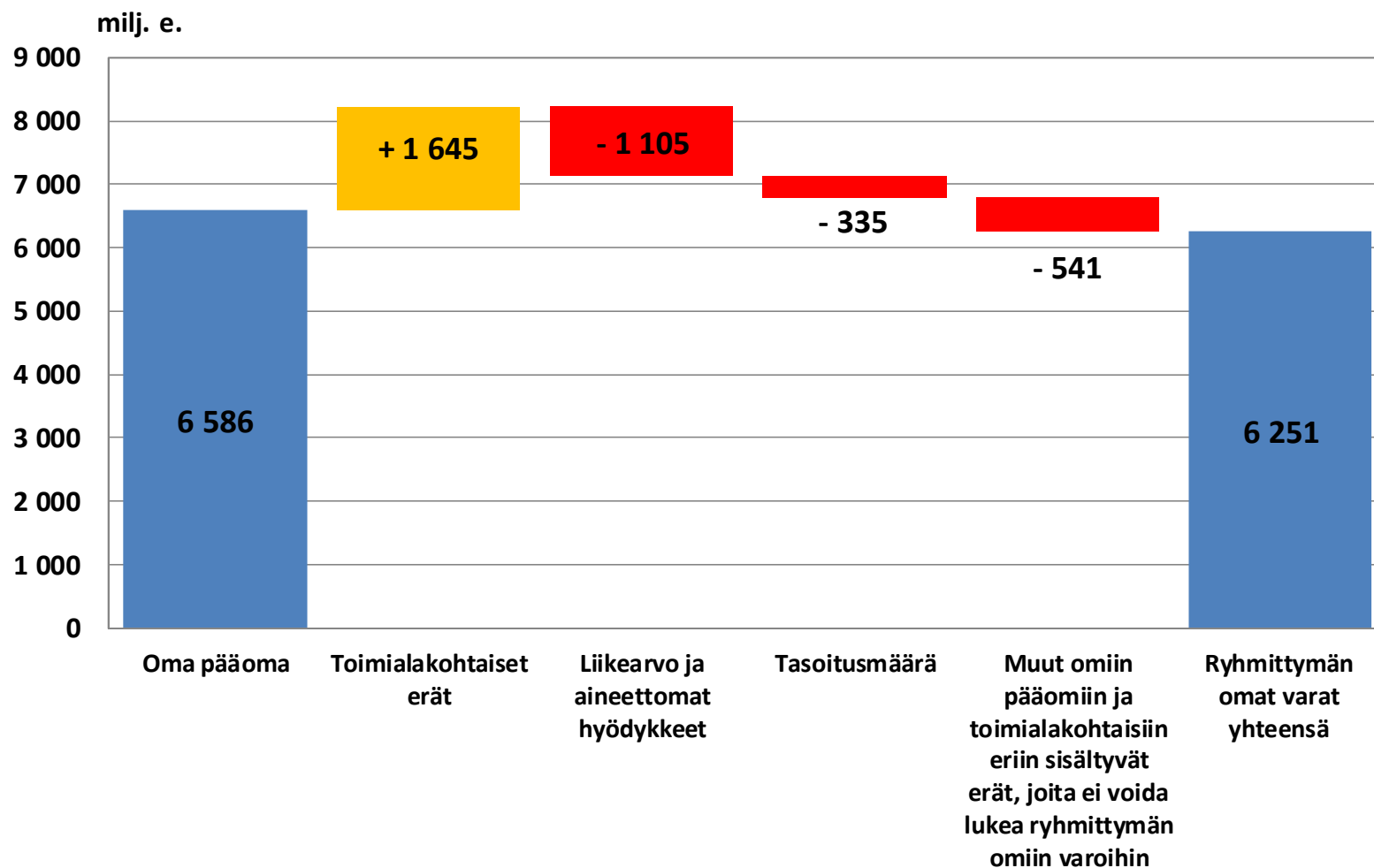
Kummankin vakavaraisuussäännösten mukaan tarkasteltuna
OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky on vahva.

Luottolaitoslain mukaisten ensisijaisten omien varojen muodostuminen 30.6.2011

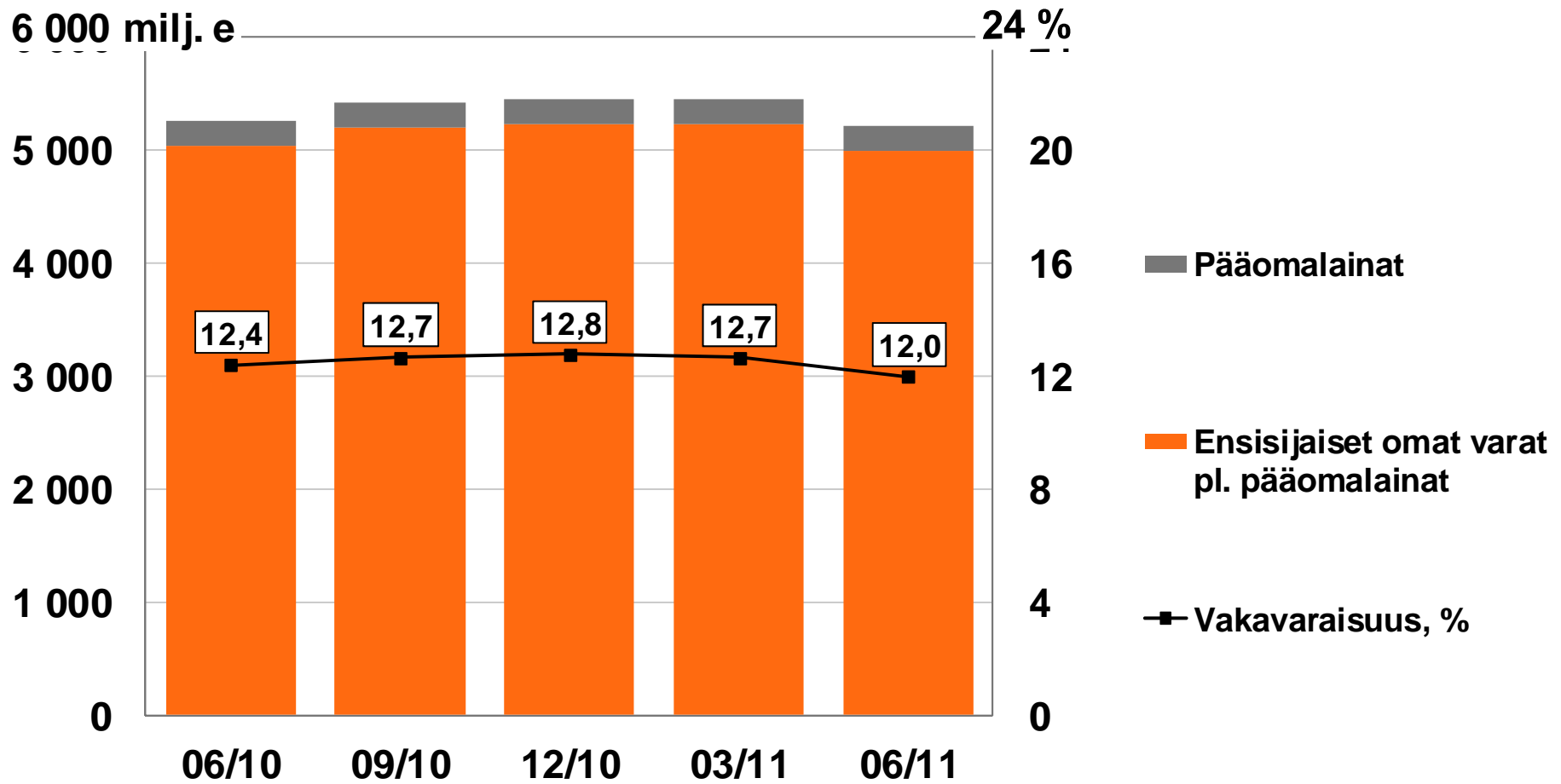

Rava-lain mukaisten omien varojen muodostuminen 30.6.2011

Osuuspankkien yhteenliittymä

Omat varat ja vakavaraisuus

Siirtyminen sisäisten luokitusten menetelmään

- OP-Pohjola-ryhmä siirtyy luottoriskin pääomavaatimuksen laskennassa vaiheittain sisäisten luottoluokitusten menetelmään
  - Pohjola Pankki Oyj:n yritys- ja yhteisöasiakkaiden vastuiden luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa käytetään jo nyt sisäisten luottoluokitusten menetelmää.
  - Muiden vastuiden osalta siirtymän tavoiteaikataulu on syyskuu 2011, johon saakka näiden erien luottoriskin pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.
- Valtio- ja keskuspankkivastuiden luottoriskin pääomavaatimus lasketaan jatkossakin standardimenetelmällä.
- Myös markkinariskien osalta jatketaan standardimenetelmän käyttöä.
- Sisäisten luokitusten menetelmän käyttö pienentää OP-Pohjola-ryhmän pääomavaadetta, mutta verrattuna standardimenetelmään se lisää pääomavaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille.
- Sisäisten mallien käyttöönoton odotetaan parantavan vakavaraisuutta noin 2,5-3,0 %-yksikköä.

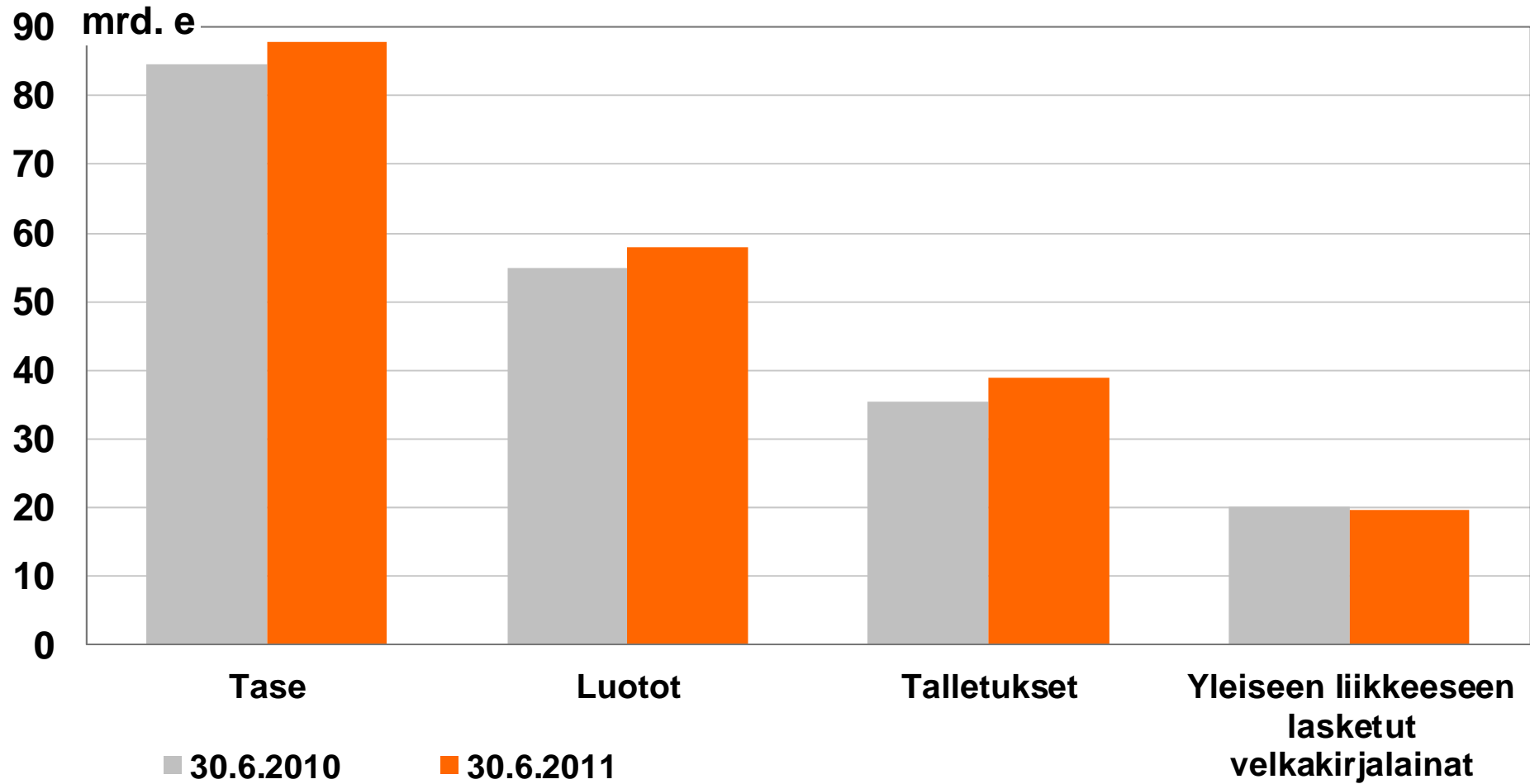

Q2

Tase

OP-Pohjola-ryhmä

Keskeisiä tase-eriä

OP-Pohjola-ryhmä

Tase

milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos	
			milj. e	%
Saamiset luottolaitoksilta	1 167	1 304	-138	-10,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	419	1 136	-717	-63,1
Saamiset asiakkailta	58 155	54 882	3 273	6,0
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 327	3 259	68	2,1
Henkivakuutustoiminnan varat	7 471	6 489	982	15,1
Sijoitusomaisuus	8 236	7 741	495	6,4
Muut erät	9 094	9 712	-617	-6,4
Varat yhteensä	87 870	84 524	3 346	4,0
Velat luottolaitoksille	2 325	3 408	-1 083	-31,8
Velat asiakkaille	42 166	38 438	3 728	9,7
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 606	2 484	122	4,9
Henkivakuutustoiminnan velat	7 239	6 545	694	10,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19 737	20 128	-391	-1,9
Muu vieras pääoma	7 210	7 151	59	0,8
Oma pääoma	6 586	6 370	216	3,4
Velat ja oma pääoma yhteensä	87 870	84 524	3 346	4,0

OP-Pohjola-ryhmä

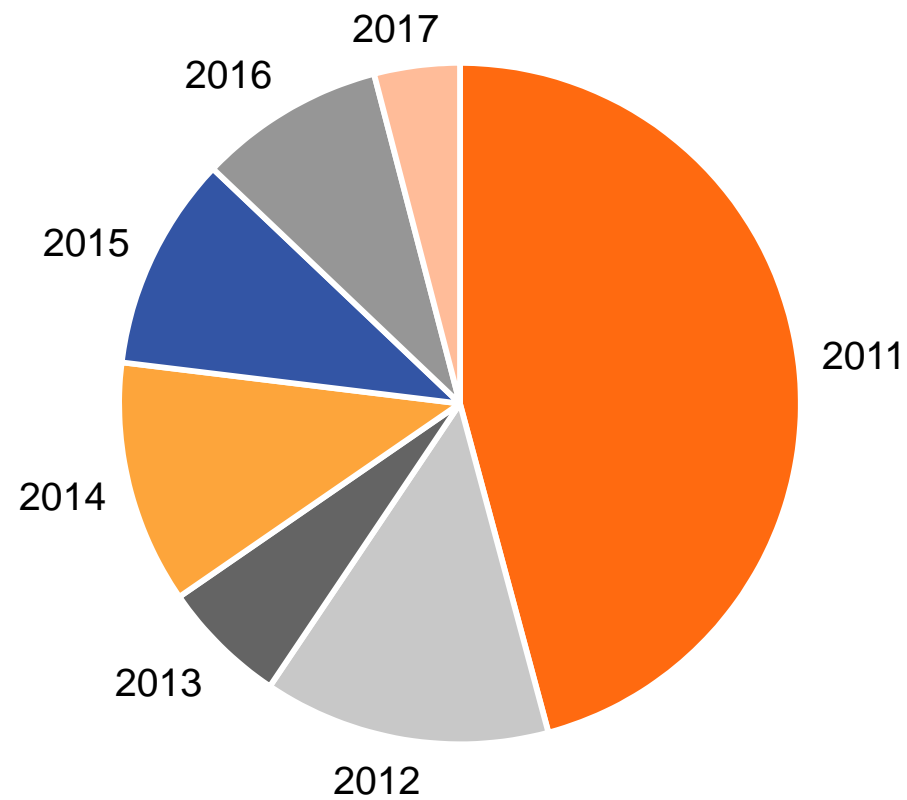
Oma pääoma ja osuuspääoma

milj. e	30.6.2011	30.6.2010	muutos	
			milj. e	%
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus				
Osakepääoma	203	227	-25	-10,9
Osuuspääoma	130	130	1	0,6
Käyvän arvon rahasto	26	1	25	
Muut rahastot	2 619	2 663	-44	-1,6
Kertyneet voittovarot	3 607	3 349	258	7,7
Vähemmistön osuus	0	0	0	-7,1
Oma pääoma yhteensä	6 586	6 370	216	3,4
Osuuspääoma, joka ei sisälly omaan pääomaan				
	666	664	2	0,3

OP-Pohjola-ryhmä
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjalainat
Eräntyminen 30.6.2011
yhteensä 19,7 mrd. e

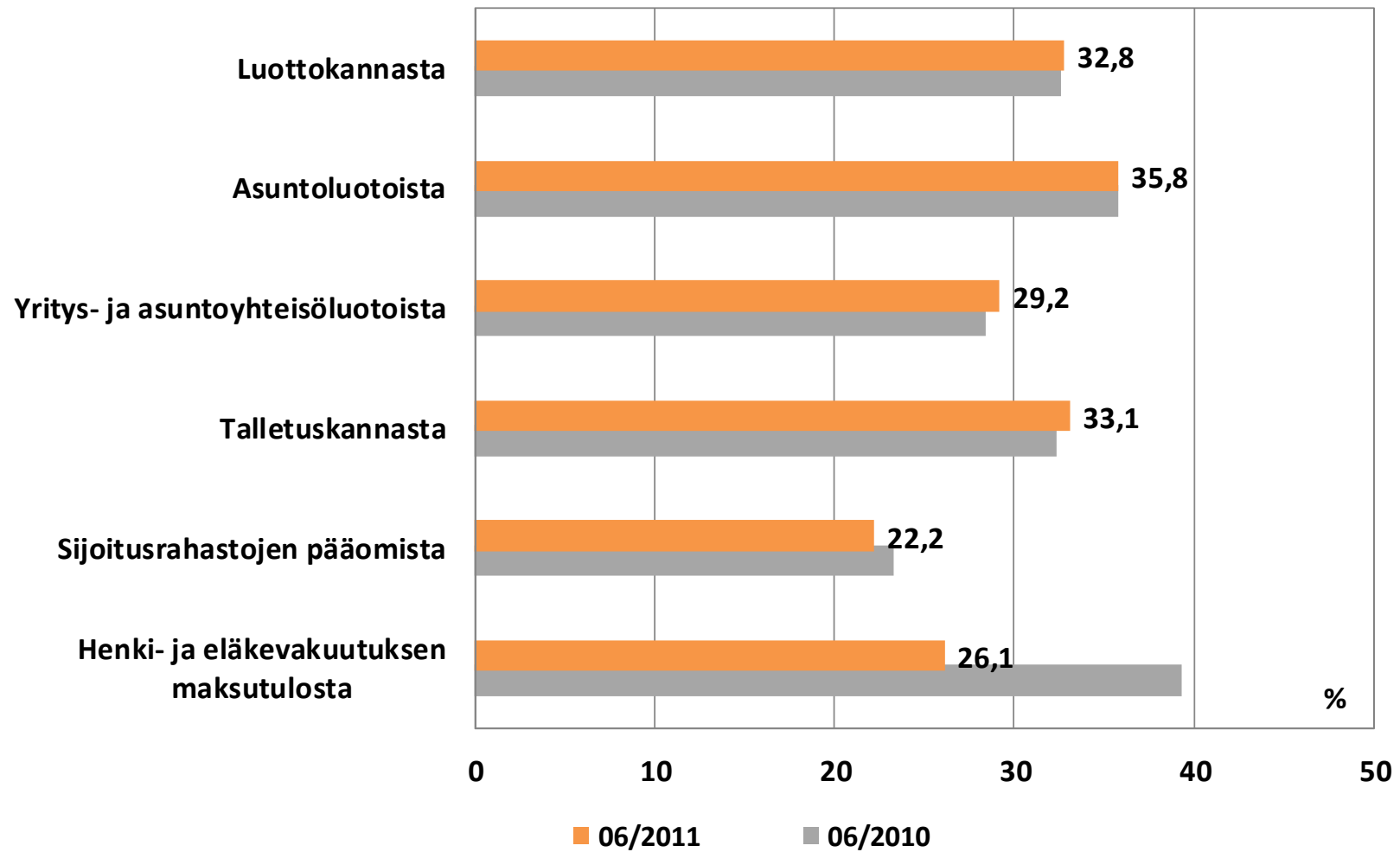
Q2

Luotot ja asiakasvarat

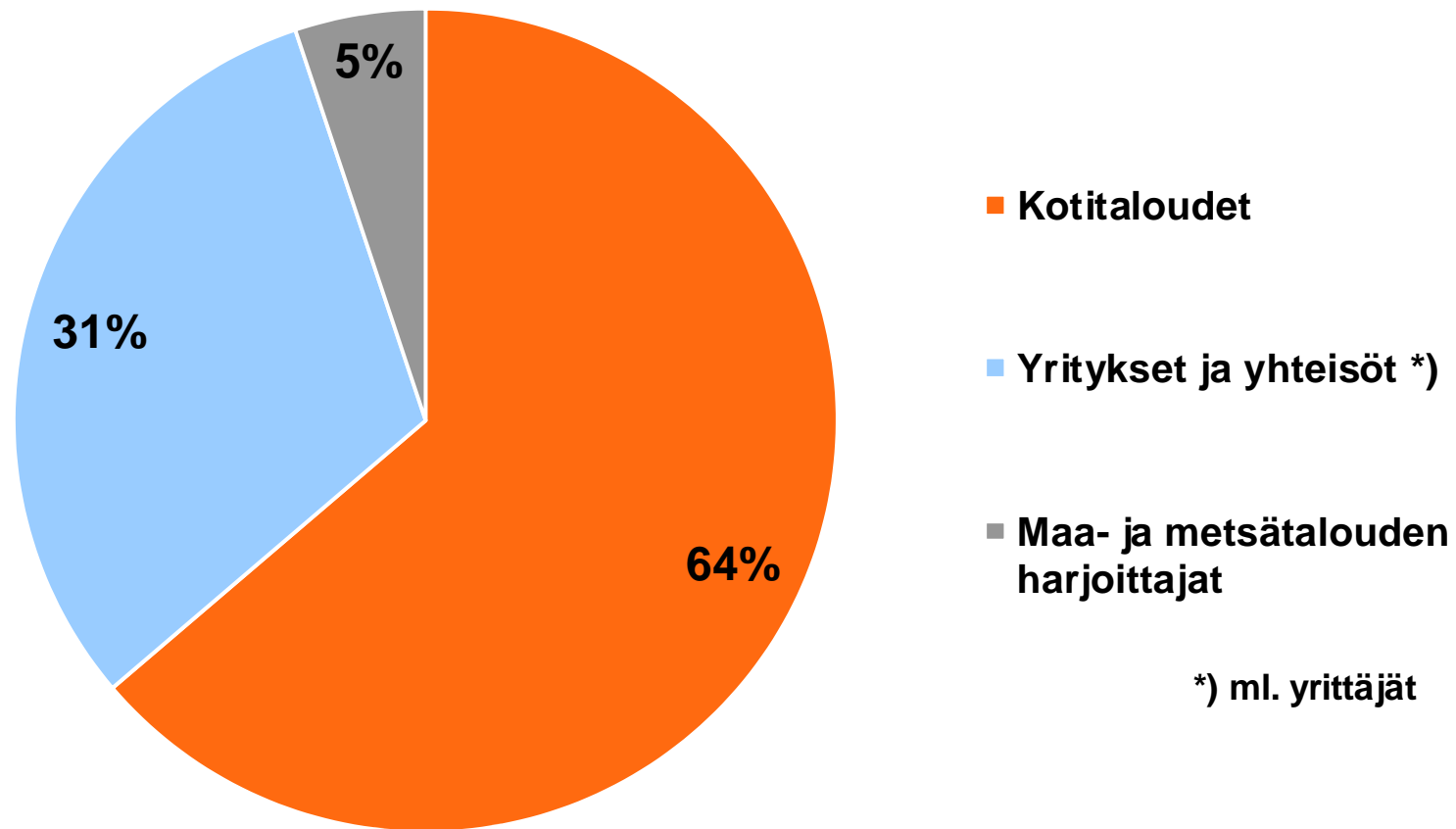

OP-Pohjola-ryhmä

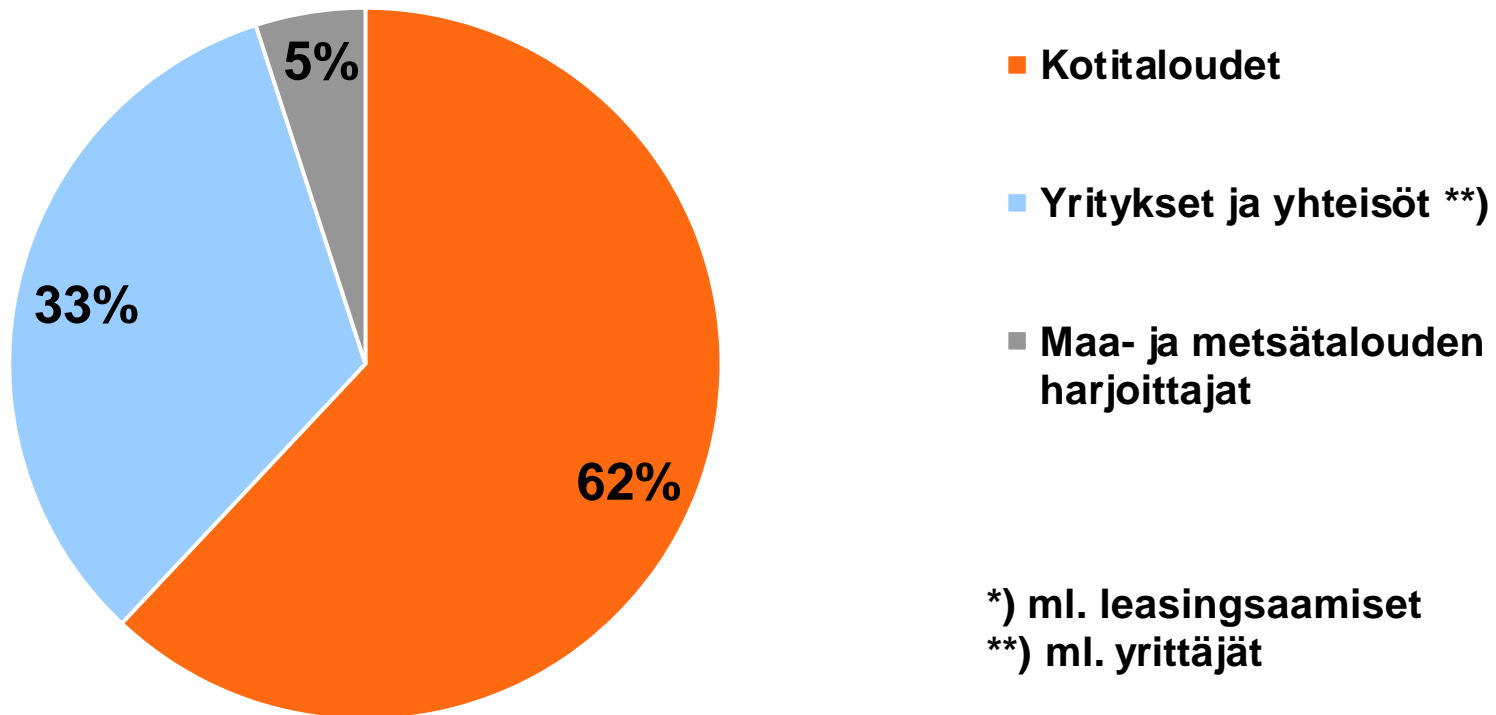
Markkinaosuuksien kehitys

OP-Pohjola-ryhmä
Talletukset
30.6.2011, %-osuus

OP-Pohjola-ryhmä
Luotot* asiakasryhmittäin
30.6.2011

OP-Pohjola-ryhmä

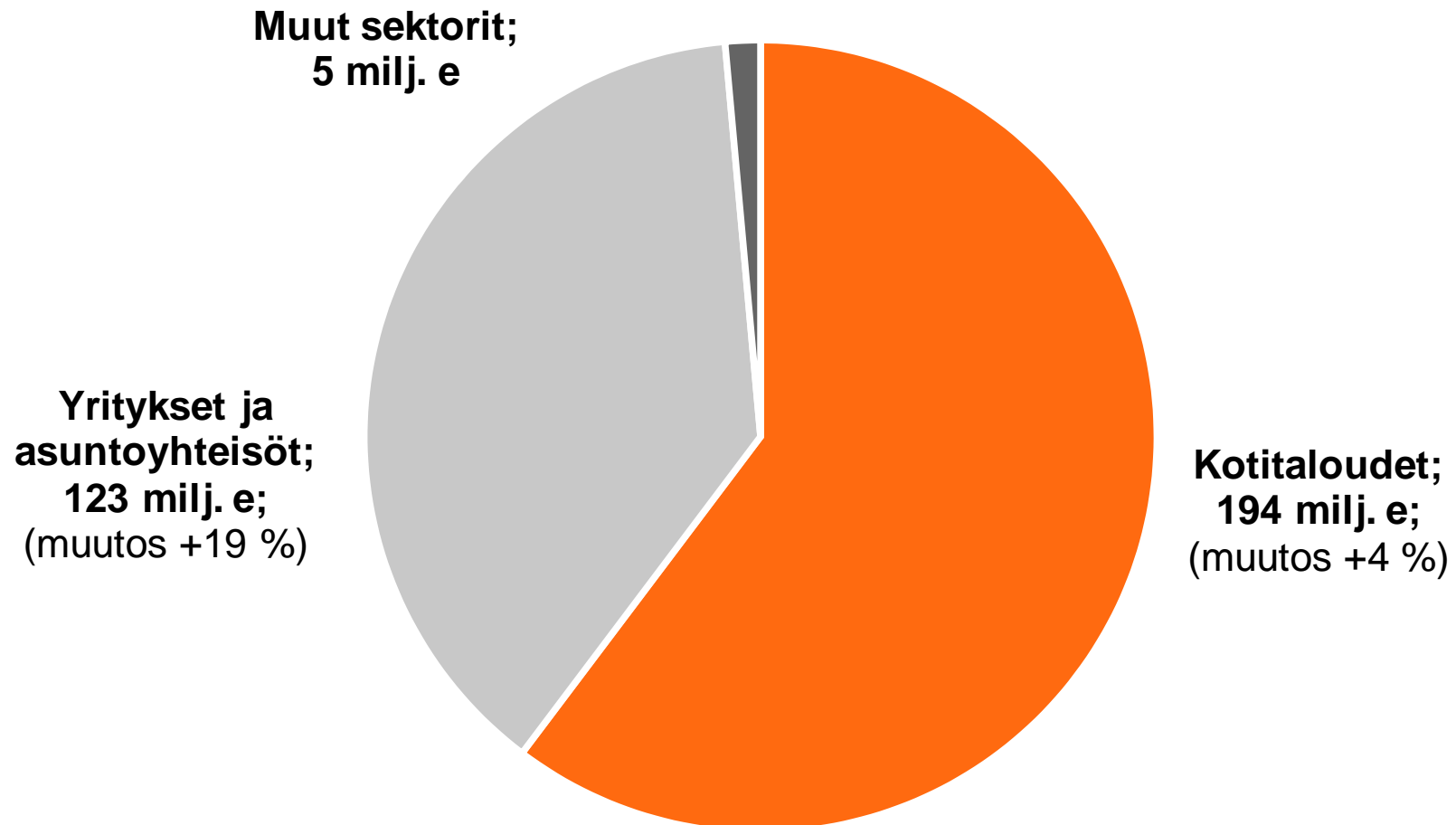
Luotto- ja takauskanta sektoreittain

**Järjestämättömät
ja nollakorkoiset saamiset**

Milj. e	30.6.2011	30.6.2010	Muutos, milj. e	%	Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset milj. e	% luotto- ja takauskannasta
Koti- ja ulkomaiset yritykset ja asuntoyhteisöt	20 940	19 733	1 207	6,1	123	0,6 %
Asuntojen vuokraus ja hallinta ml. asuntoyhteisöt	3 960	3 631	329	9,0	3	0,1 %
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 585	2 275	310	13,6	7	0,3 %
Kauppa	2 161	1 970	191	9,7	13	0,6 %
Rakentaminen	1 588	1 563	25	1,6	17	1,1 %
Palvelut	1 516	1 536	-20	-1,3	16	1,0 %
Kuljetus ja varastointi	1 475	1 332	143	10,7	8	0,5 %
Kone ja laitteollisuus (ml.huolto)	1 153	1 114	38	3,4	14	1,3 %
Omien kiinteistöjen kauppa	941	943	-2	-0,2	1	0,1 %
Metsäteollisuus	749	788	-39	-4,9	18	2,4 %
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	740	500	240	48,1	3	0,4 %
Metalliteollisuus	673	664	9	1,3	7	1,0 %
Maatalous, metsätalous, kalatalous	659	587	73	12,4	5	0,7 %
Elintarviketeollisuus	643	576	67	11,6	4	0,6 %
Kemian teollisuus	500	569	-68	-12,0	1	0,1 %
Energia	471	539	-68	-12,6	0	0,0 %
Muu teollisuus	456	475	-19	-4,0	3	0,7 %
Muut yritykset	670	672	-2	-0,2	3	0,4 %
Julkisyhteisöt ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1 067	980	87	8,8	4	0,4 %
Kotitaloudet	38 692	36 785	1 907	5,2	194	0,5 %
Oikaisuerät ja muut sektorit	3	112	-109	-97,2	-51	
Yhteensä	60 703	57 610	3 092	5,4	271	0,4 %

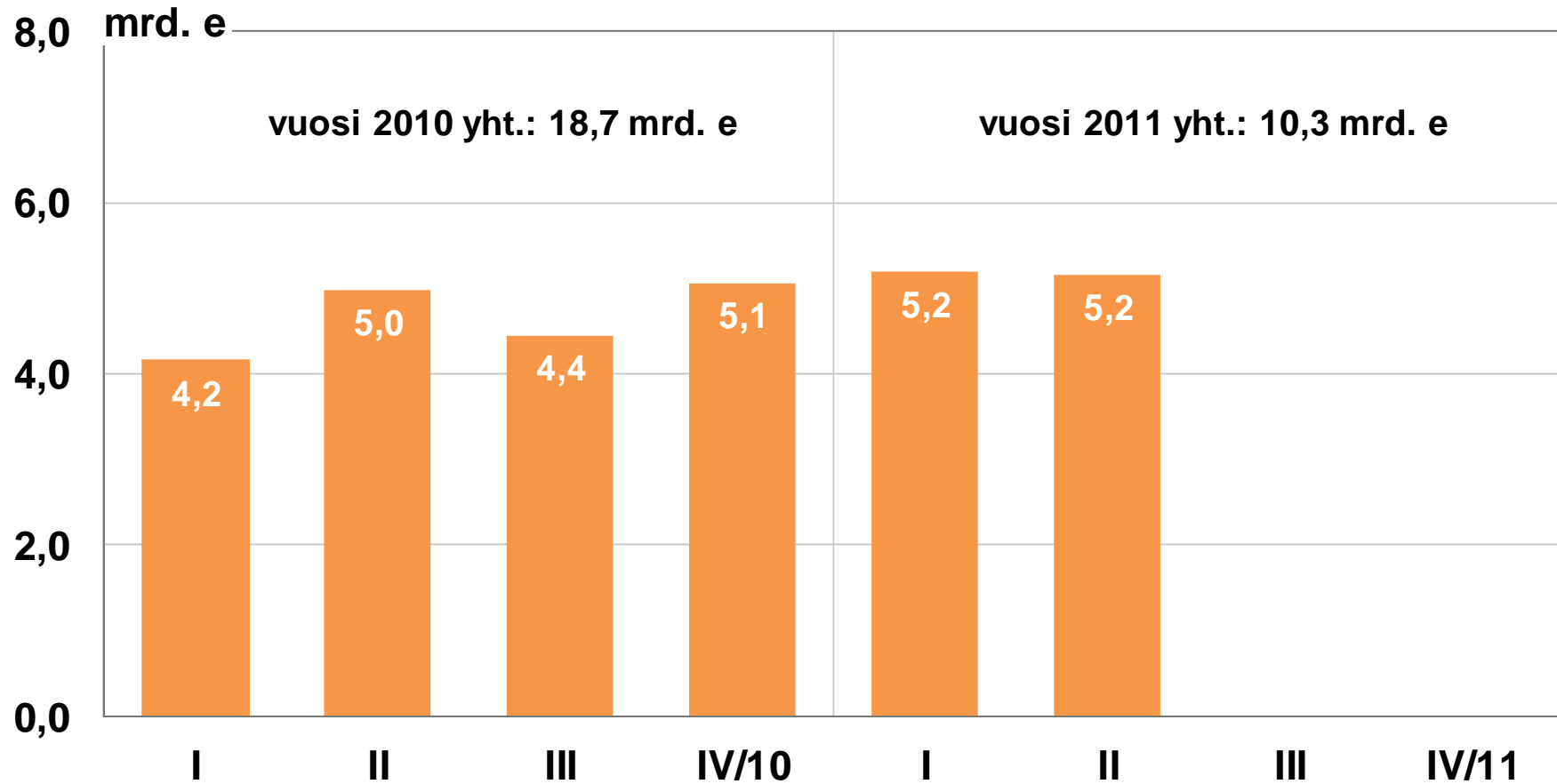

OP-Pohjola-ryhmä
Järjestämättömät ja nollakorkoiset 30.6.2011
Yhteensä 271 me (12 kk muutos +4,8 %)

Ryhmäkohtaista arvonalennusta ei ole huomioitu kuvan sektorikohtaisissa saldoissa

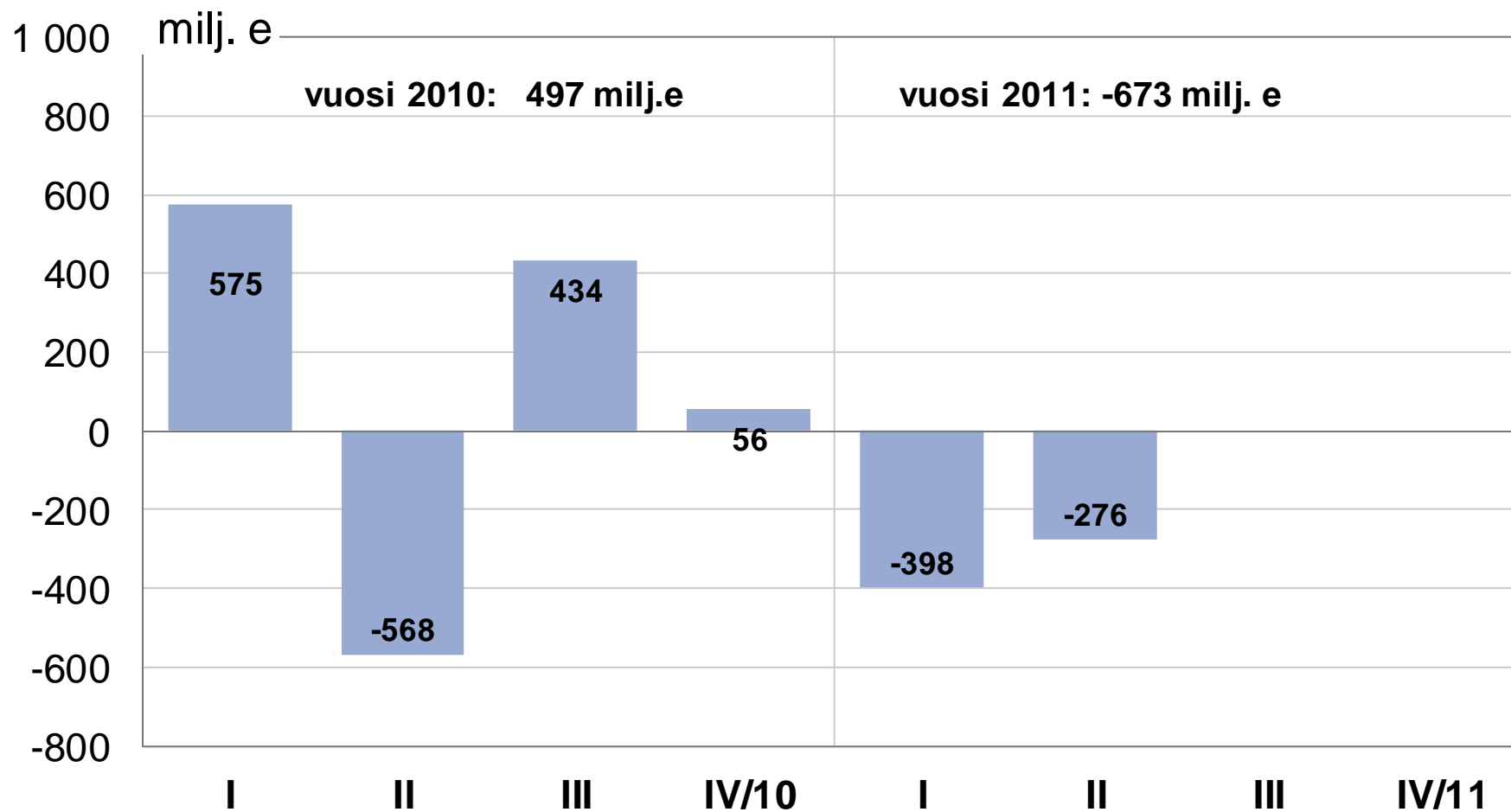
OP-Pohjola-ryhmä
**Uudet nostetut luotot
vuosineljänneksittäin**

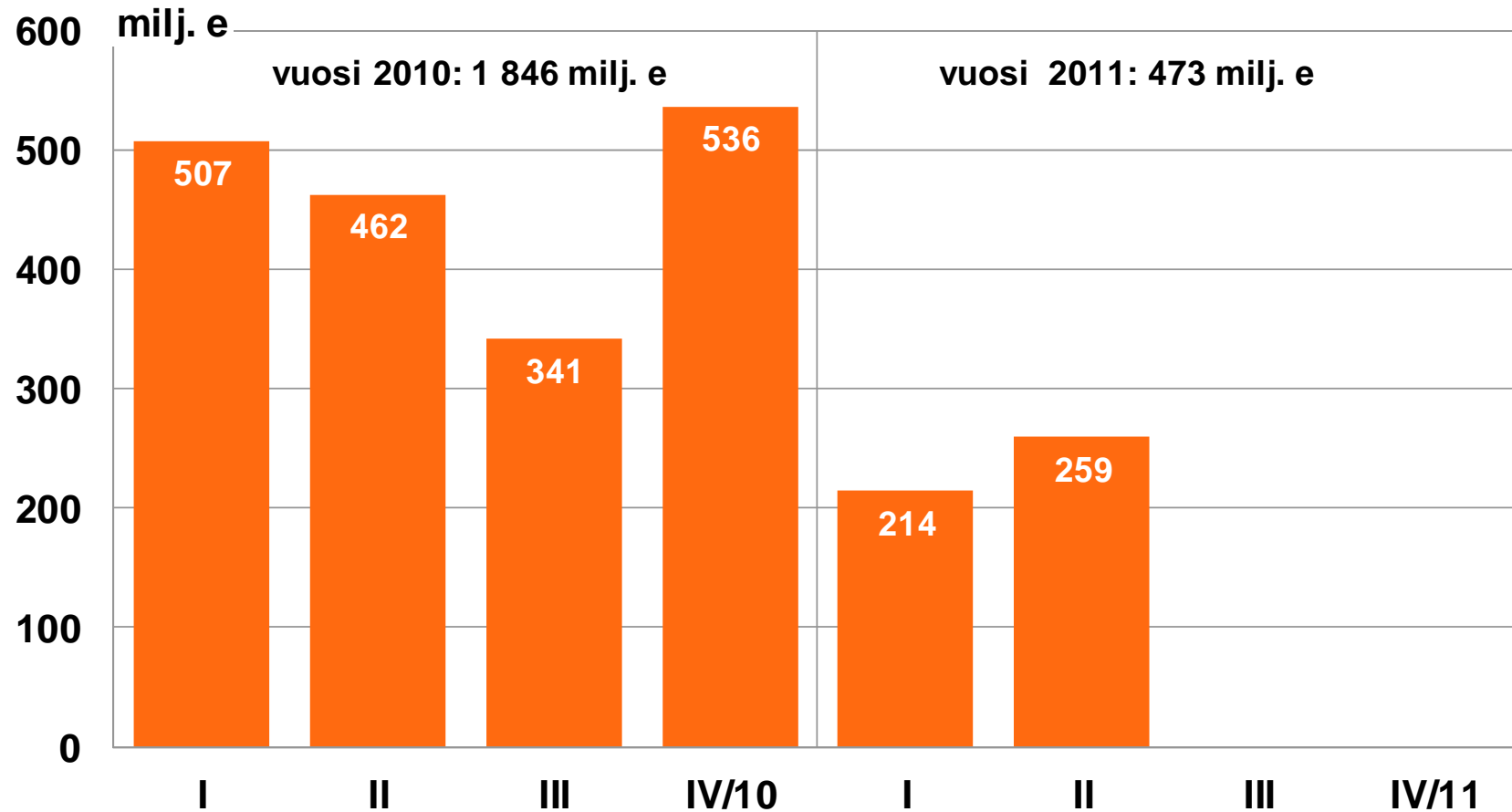

OP-Pohjola-ryhmä

Rahastojen nettomyynti vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmä
Henki- ja eläkevakuutusten maksutulo
vuosineljänneksittäin

työntekijän ryhmähenkivakuutus
mukana vain vuodenvaihteessa

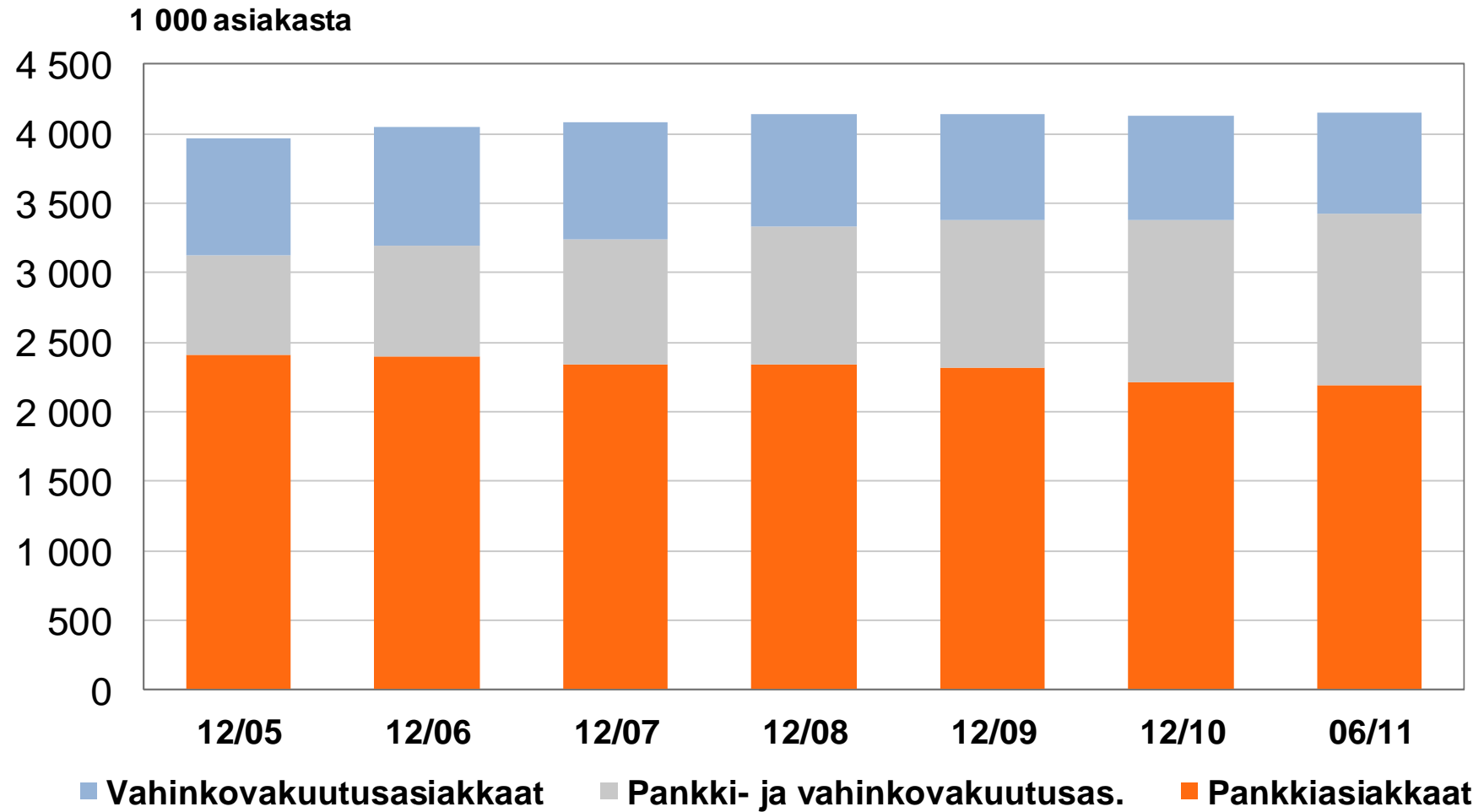
Q2

Asiakkaat, jäsenet ym.

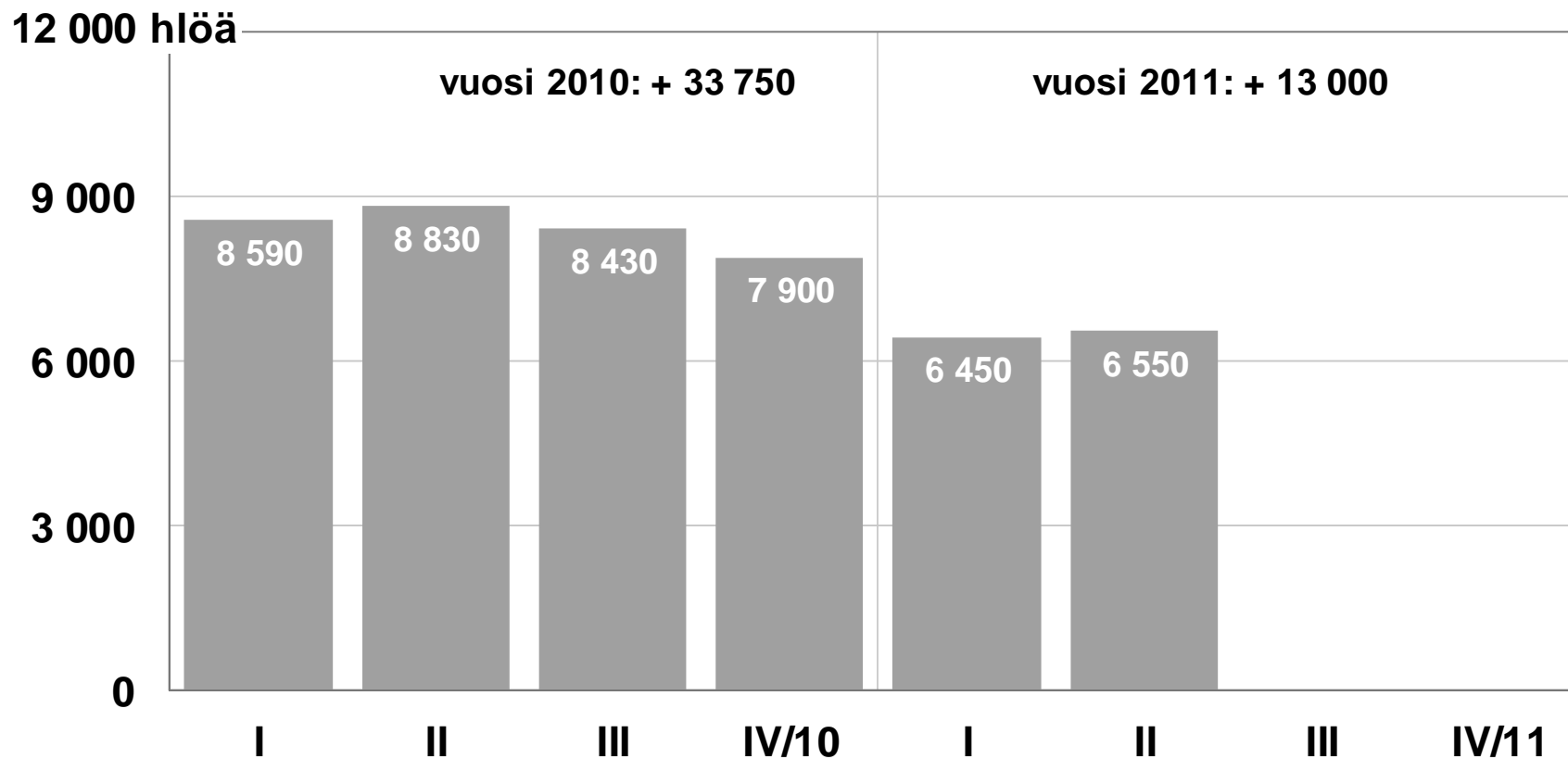
OP-Pohjola-ryhmä

Asiakaskannan jakautuminen

OP-Pohjola-ryhmä

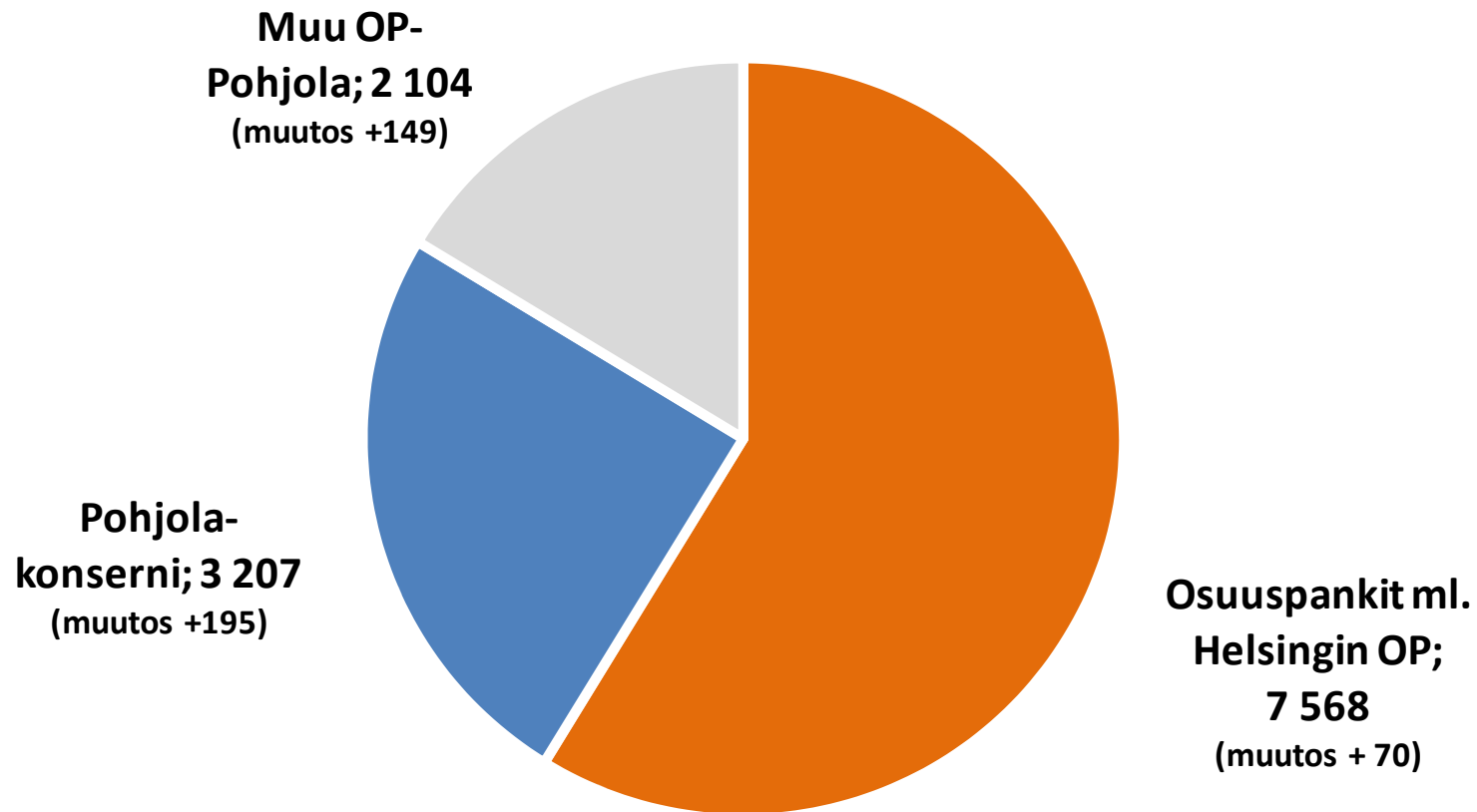
Omistajajäsenten nettolisäys vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmän henkilöstö

30.6.2011

yhteensä 12 879 henkilöä (+ 414 vuodessa)

OP-Pohjola-ryhmän palveluverkko

	30.6.2011	12 kk:n muutos, kpl
Verkkopalvelusopimukset	1 530 000	100 000
Toimipaikat	538	-24
joissa sekä vahinkovakuutus- että pankkipalvelut	331	15
Private banking -toimipaikat	34	3
OP-Kiinteistökeskusten toimipaikat	168	-3
Internet-asiakaspäätteet	556	16

Q2

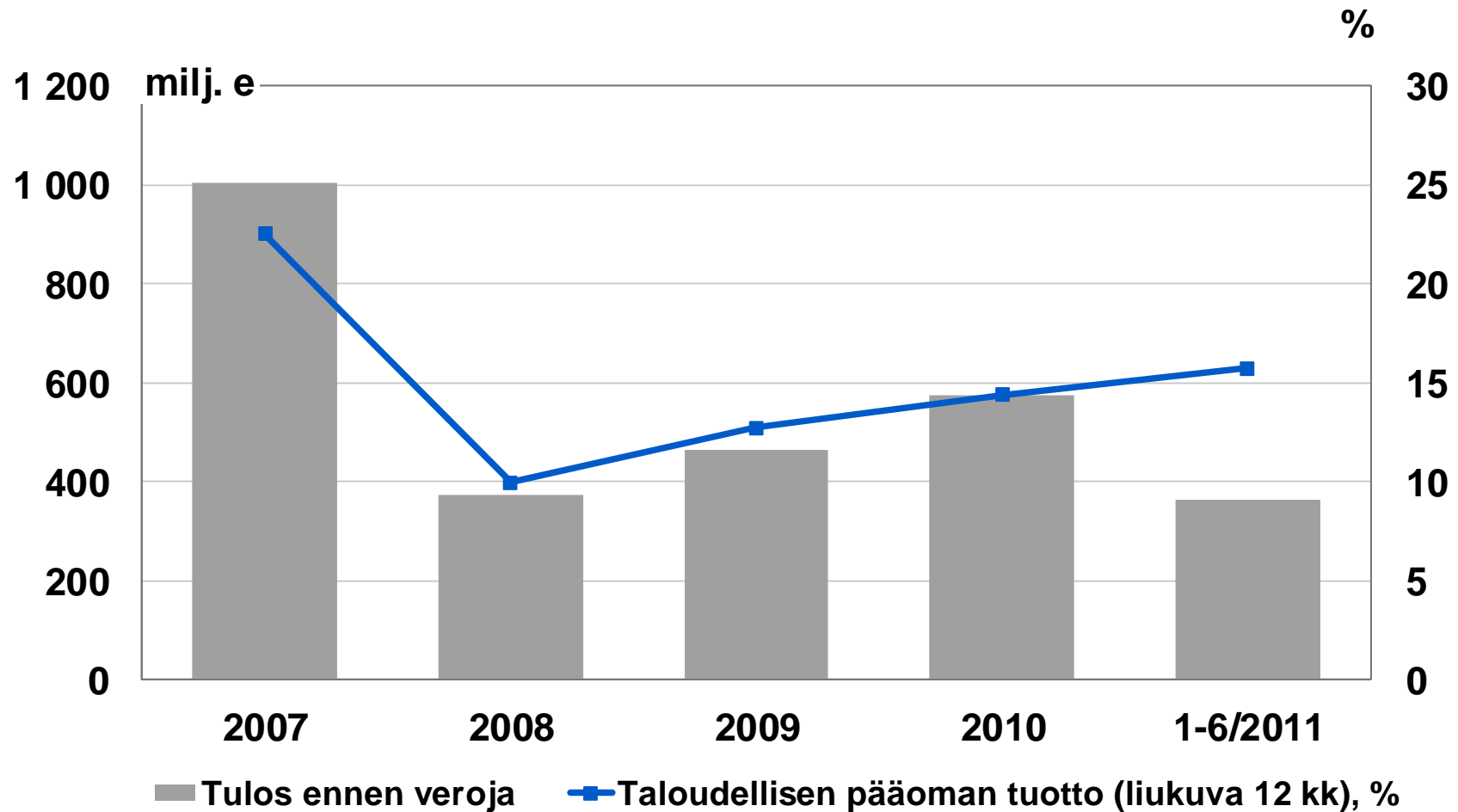
5-vuotisaikasarjat

OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja ja taloudellisen pääoman tuotto

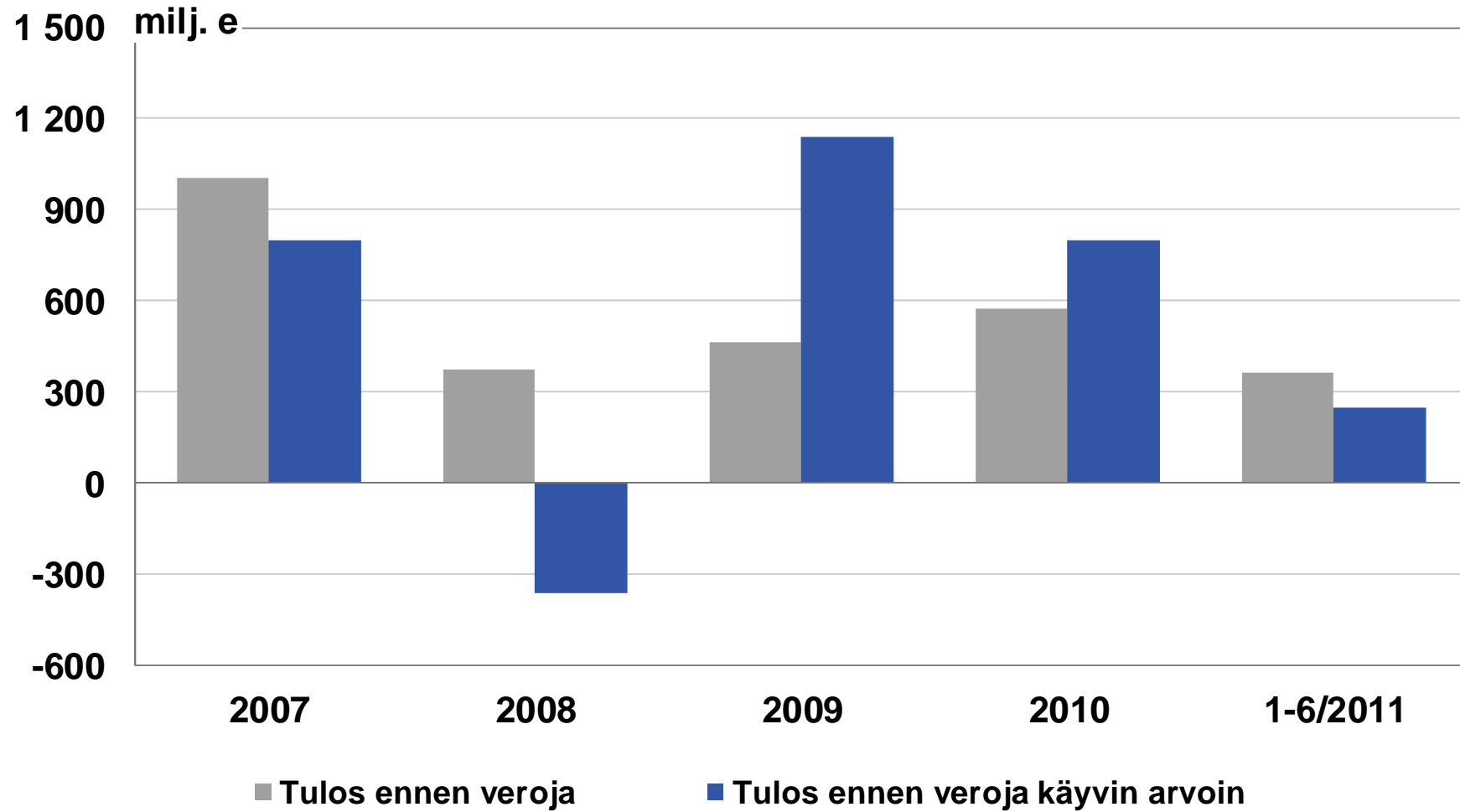

taloudellisen pääoman laskentaperusteet ovat muuttuneet vuosien 2007 ja 2008 välillä

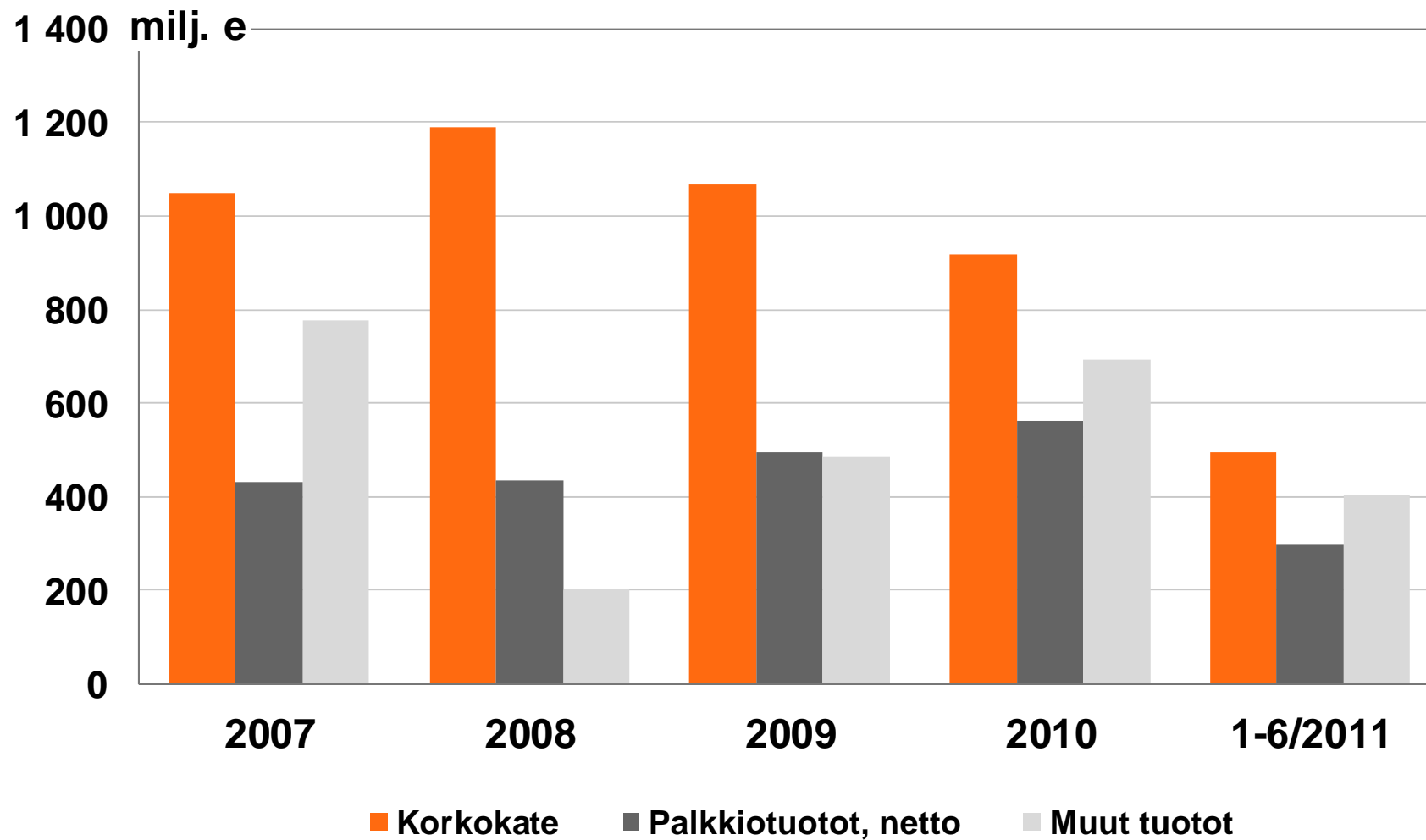

OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja

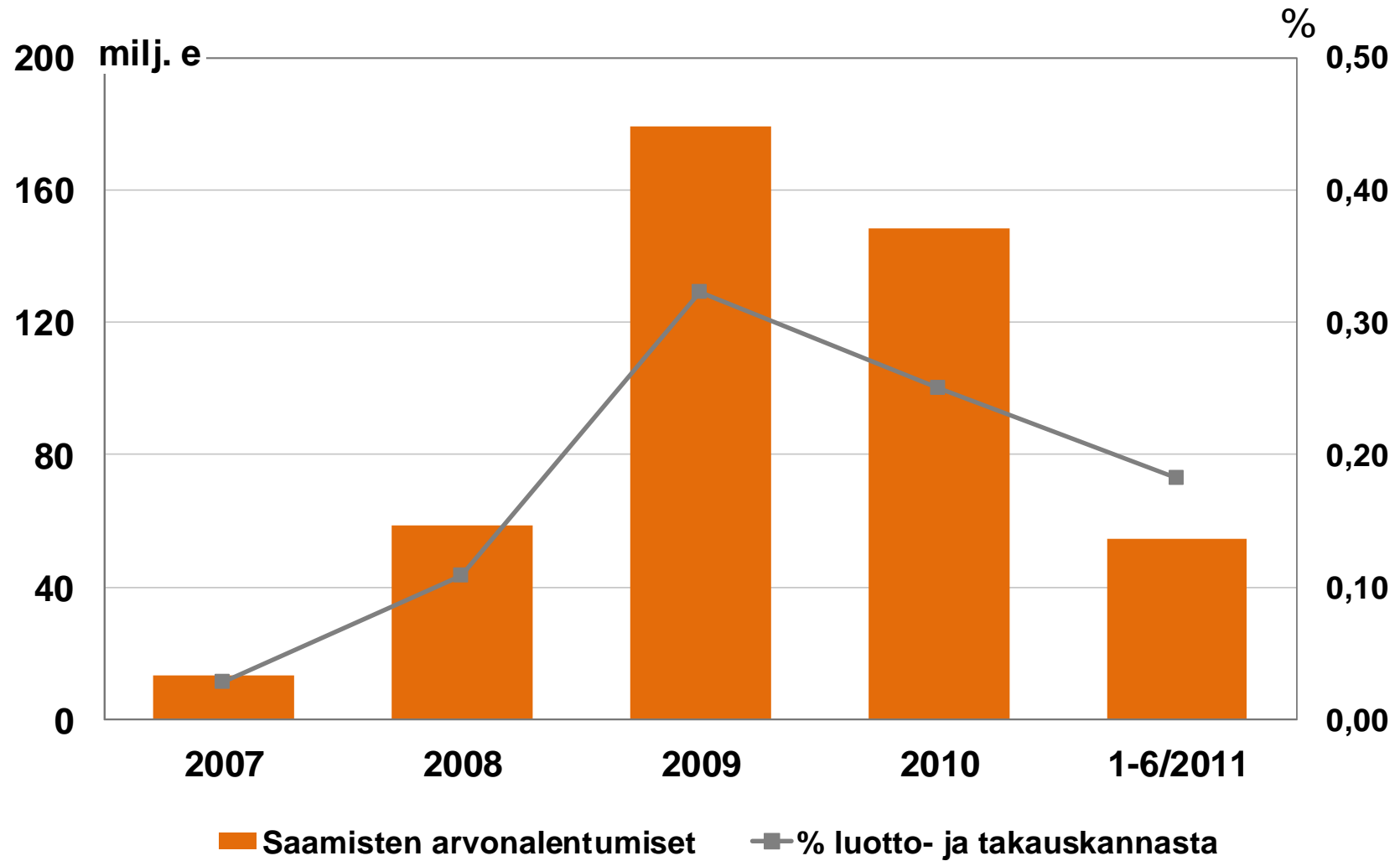

OP-Pohjola-ryhmä Tuotot

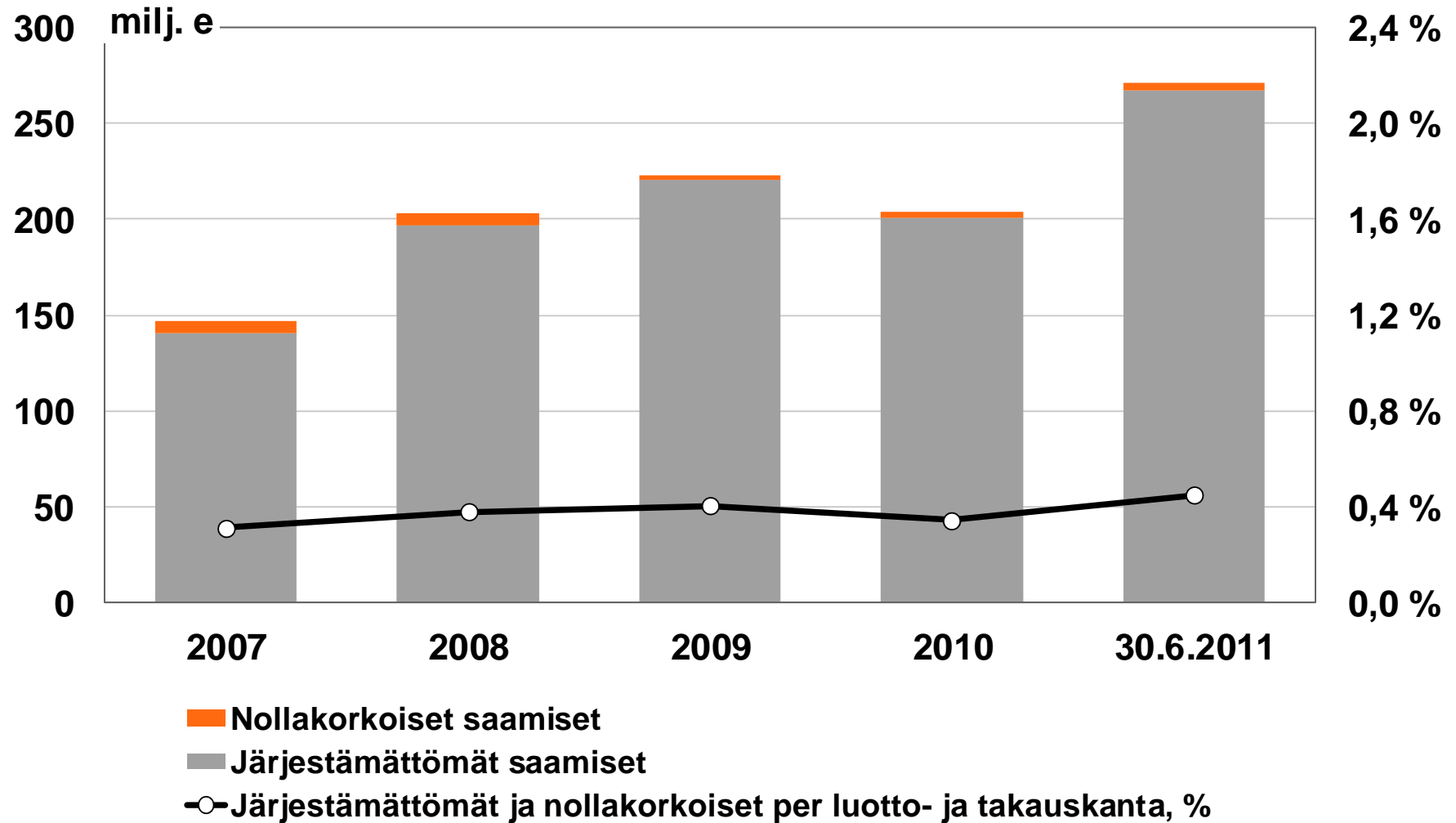
OP-Pohjola-ryhmä

Saamisten arvonalentumiset

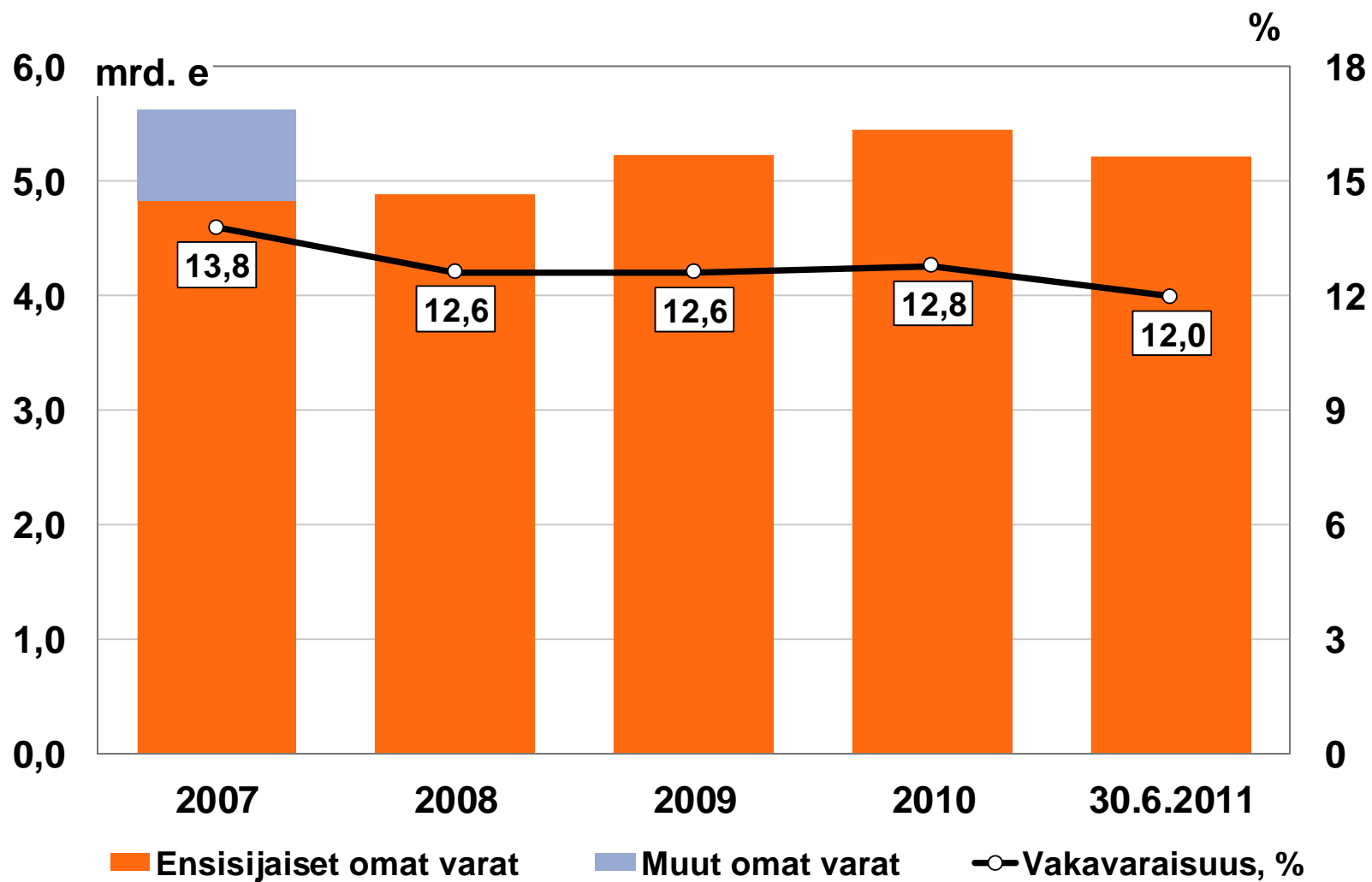
OP-Pohjola-ryhmä

Järjestämättömät saamiset

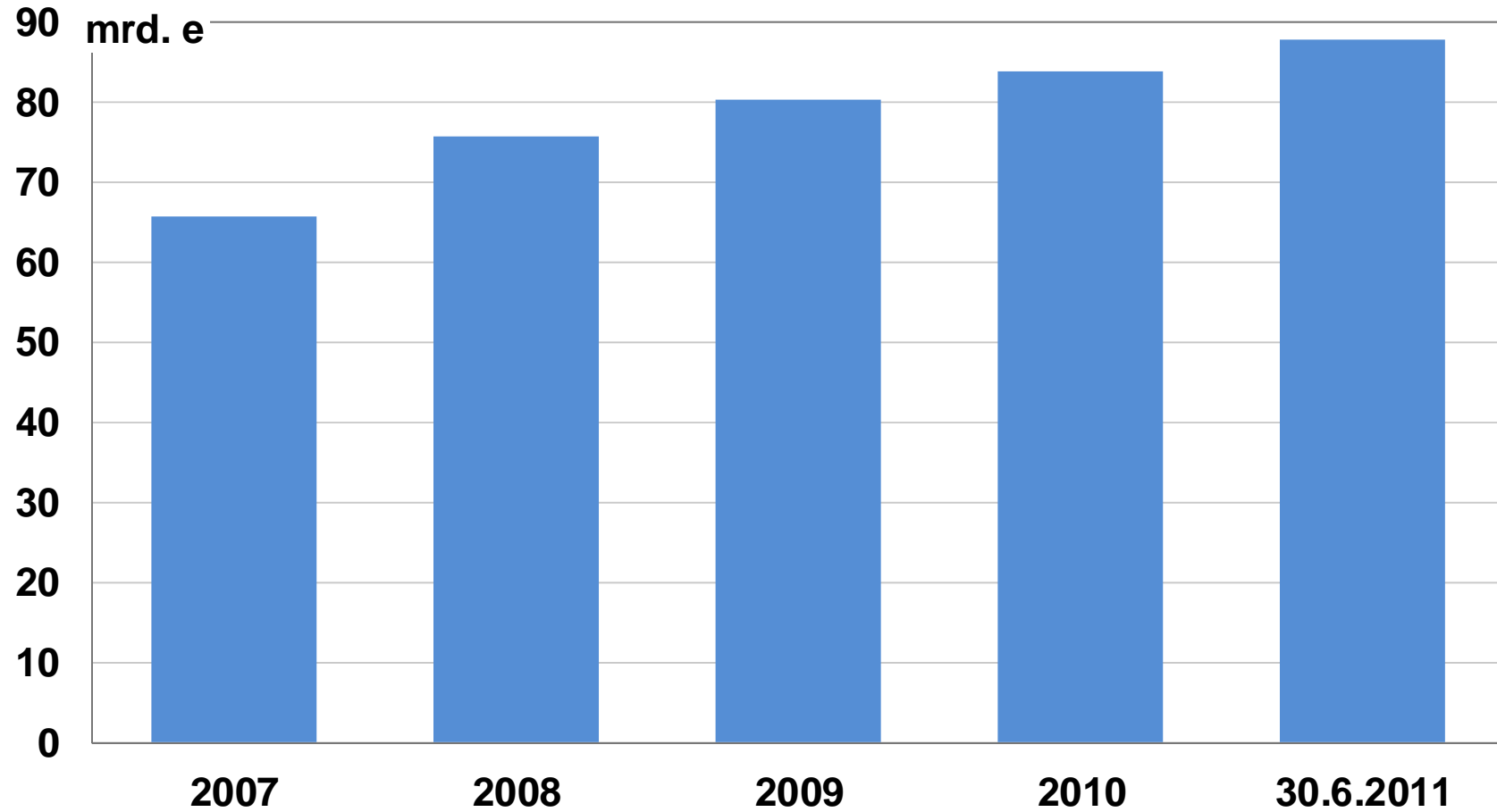
Osuuspankkien yhteenliittymä

Omat varat ja vakavaraisuus

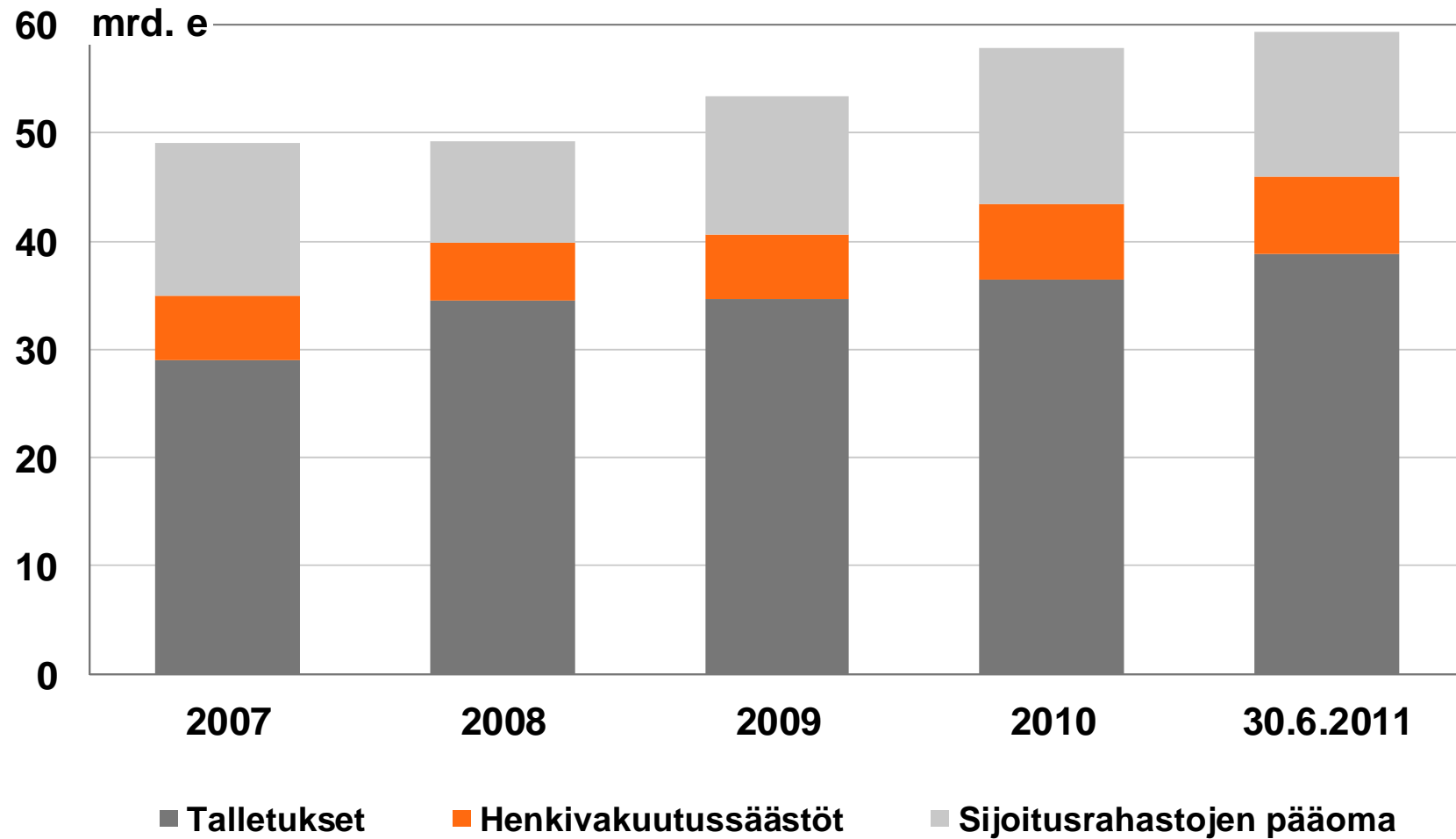

OP-Pohjola-ryhmä

Taseen loppusumma

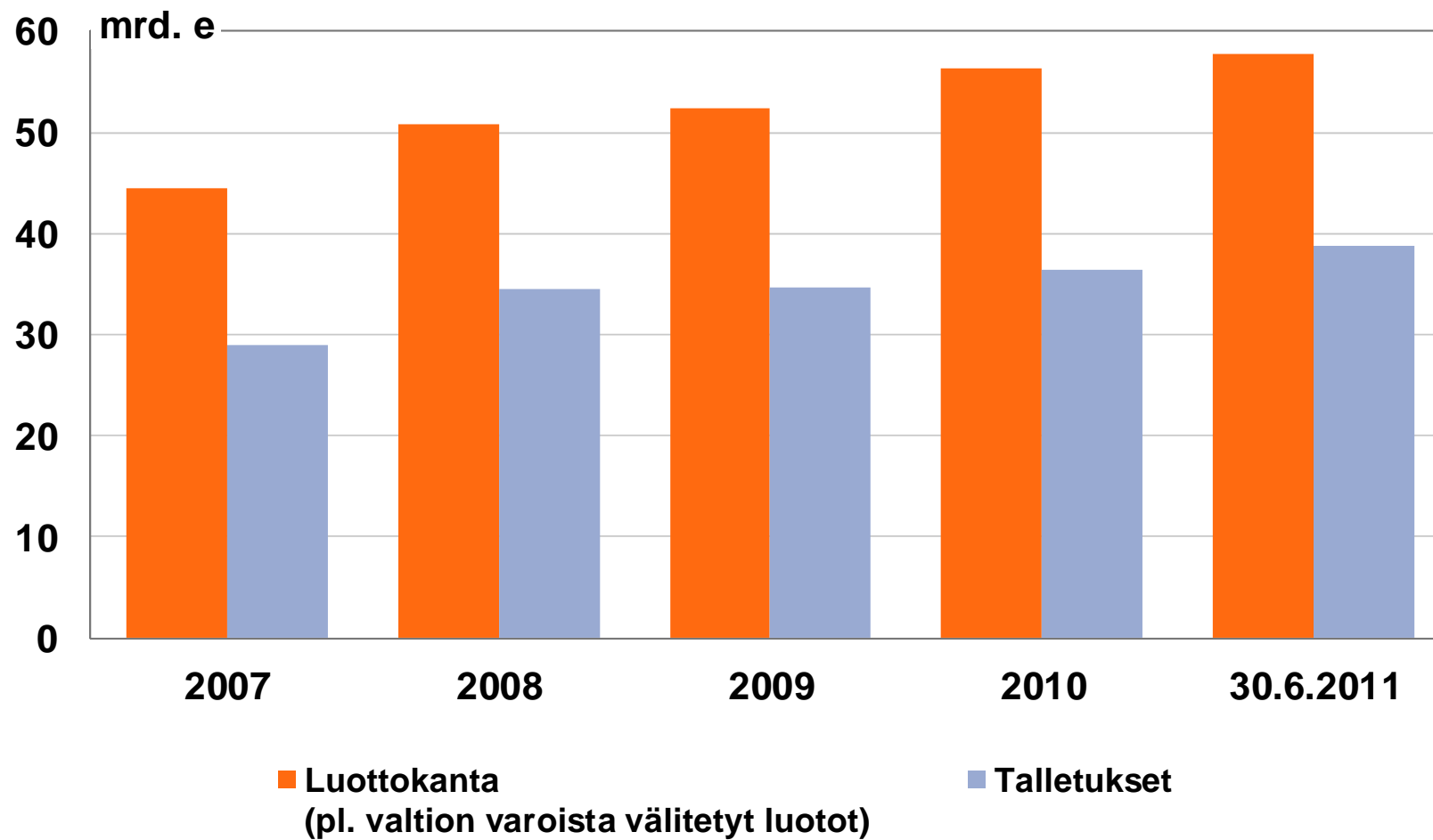

OP-Pohjola-ryhmä Asiakasvarat

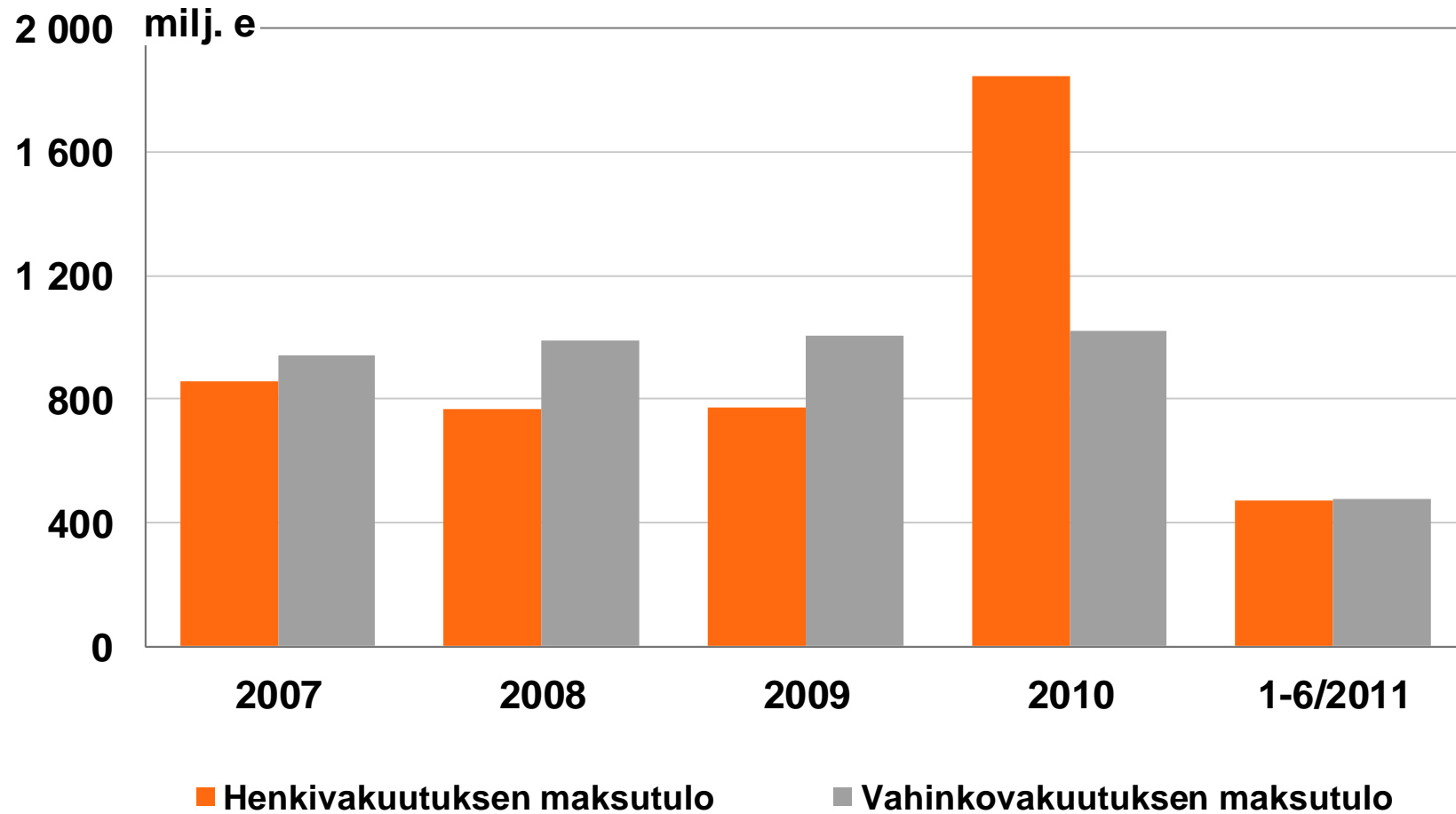

OP-Pohjola-ryhmä Luotot ja talletukset

OP-Pohjola-ryhmä

Henki- ja vahinkovakuutuksen maksutulo

Kiitos

